Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана. | № 50 (18073) | 1989 оной февралиин 28, вторник | Сэн 3 мүн.

ЕХЭ ҺҮН МАНАЙ ГАРТА

Агропромой ажахынуудай һү һаалиин мал ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ болон хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхын түлөө бии байһан арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ тушаа 1988—1989 снуудай үсэлжэлгын элеер КПСС-эй Центральна Комитет коммунистнуудта, фермэнүүдэй ажалшадта, ороной агропромышленна комплексын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан байна. «Агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэд бүри ойрын сагта һайн шанартай эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр үгэдэг болохо ёһотой гэжэ общественнай хүлеэнэ»— — гэжэ тэрэ Бэшэг соо онсолон заагдана.

Партиингаа уряада харюу болгон, республикымнай хүдөөгэй ажалшад үнгэрһэн жилдэ овощноо бэшэ бүхы продукци гүрэндэ худалдаха түсэб-захилые сүм дүүргэнһэн байна. Һү үйлэдбэрилхэ түсэб 105 процент дүүргэгдээ. Республикада түрүүшынхээ үнеэн бүриһөө 2242 килограмм һү һаагдаа. Гурбан мянгатанай хүдэлөөн үргэн дэлисэтэй болоо. Мүнөө республикын гурбан мянгатанай эзэргэдэ ороһон һаалишадай тоо 435 болобо гэжэ клубайнгаа эзлжээтэ зүблөөндэ сугларагшад—бидэнэр сэдьхэлээ хаанэгяар тэмдэглэхэ эрхэтэйбди. Үнгэрһэн жилэй дүнгөөр манай эзргэ 126 хүнөөр олон болобо.

Тэрэшэлэн 71 һаалишаднай үнеэн бүриһөө 3500 килограммһаа, 14 түрүүшүүл —4000 килограммһаа дээшэ һү һаагаа гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала. Мухар-Шэбэрэй райсной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Прасковья Нефедовна Шамарина үнеэн бүриһөө 5123 килограмм һү һаажа, республикын чемпионой нэрэ эзргэдэ хүртөө. Энэл ажахын бэрхэ һаалишад У. Н. Иванова, А. С. Свинкина, И. Т. Брылева, Н. Е. Верфоломеева, П. С. Калашникова, һүралсалай «Байгал» ажахын Л. Н. Седых, Р. А. Табитуева, Г. В. Вторушина, Г. В. Родионова, Ивалгын ОПХ-гай Е. П. Мергенева, Хандалын совхозой Л. А. Изюрьева, Байгалай ОПХ Н. А. Киселева гэгшэд үнеэн бүриһөө 4500 килограммһаа дээшэ һү һаажа, булта урда жилнүүдтэл адли баһал үндэр нэрэ эзргэнүүдээ алдаагүй.

Үнгэрһэн жилдэ һү һаалиин 34 коллектив, найман ажахы гурбан мянгатанай клубай гэшүүд болоо. Һүралсалай «Байгал» ажахын түбэй һү һаалиин фермэ үнеэн бүриһөө 4424 килограмм һү абаһан байна. Зэдын районой «Октябрьский» совхозой Түбэй фермынхид үнеэн бүриингөө һү һаамые жэл соо 671 килограммаар, «Прибайкалец» колхозой Карымска фермэ тэрэнээ—980 килограммаар дээшэлүүлээ.

Эдэ һаалишадай, коллективүүдэй ажалай амжалтануудаар баясангүй байхын аргагүй. Һү һаалиин мал ажалда арга боломжонуудай нилээд ехэ байһаниие, тэдэниие хүсэд хэрэглэжэ шадаа һаа, сагаан эдеэ улам ехээр дэлбэрүүлхэ, тиигэжэ эдеэ хоолой шухала продуктнуудаар республикын хүн зониие һайнаар хангаха аргатай байһаниие тэдэнэй туйлалтанууд харуулна.

Гэбэшье бүхы малшад булта иигэжэ дүүрэн хүсөөрөө хүдэлөсгүй, үйлэдбэриингее үрэ дүнгүүдые дээшэлүүлхын түлөө бодотоор ороддосгүй гэжэ тэмдэглэхэ ушартай болоноби. Үнгэрһэн жилдэ 122 хүн үрэ дүнгүүдээ доошолуулжа, республикын гурбан мянгатанай клубһаа гараха баатай болоо. Үшөө 55 фермын коллектив гээгдэгшэдэй тооһоо гаража шадаагүй байһаар. Иимэ байдалтай эбсэхын аргагүй.

Гээгдэнги тоотой фермэнүүдтэшье муугаар хүдэлхэ ямаршье онсо шалтагаан үгы гэжэ бидэ өөһэдынгөө ажалай дүй дүршэл дээрэнээ үндэһэлэн хэлэхэ эрхэтэйбди. Нэн түрүүн бүхы юумэеэ гуримтай наринаар эмхидхэхэ, малай харууһа тэжээлые һайн болгохо, үүлтэр һейжаруулха хүдэлмэриие зүбөөр табиха, ажалай эмхидхэлэй, түлөөһэнэй түрүү онол ногануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. Богони болзор соо тиимэ хүтэлмэри бэелүүлхэ арга боломжо, хэрэгтэй мэргэжэлтэд, эмхидхэлшэдшье ажахы бүхэндэ бии.

Олонхи фермэнүүдтэ ажалай эрхэ байдалые эрид һайжаруулха шухала байһаниинь элитэ ааб даа. Энэ талаар малшад өөһэдөө ехэ юумэ хэжэ шадаха байна, хэхэ ёһотойшье. Мүнөө хүрэтэр хаа хаанагүй малшадай гэрнүүдэй, һайн улаан булангуудай үгы, олохон фермэдэ халуун эдеэнэй эмхидхэгдэдэггүй байһаниинь муу. Зарим газарта соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын, ажаһуудалай хэрэгээмжын талаар малшадые хангаха асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй байна. Эдэ бүгэдэдэ үдэр бүриин анхарал хандуулха шухала.

Ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр ажахынуудта үнеэдэй үсөөлэгдэжэ байһан ушарта ехэтэ һанаагаа зобоноби. Хүрамхаанай райондо үнеэдэйнь тоо 17 процентээр, Хяагтын—15, Прибайкалиин—7, Хэжэнгын—6, Зэдын, Ахын районуудта—5 процентээр хорсогдоо. Энээнһээ болоно, һү үйлэдбэрилгэ бага болоо, нилээд олон тугал дутуу абтаа. Иигэжэ мал ажалай продуктнуудай үйлэдбэрилые бага болгожо байха гээшэмнай эдеэ хоолой программые шиидхэхэ хэрэгые гэдэргэ татажа байһан хэрэг ха юм.

Ажахынууд урда үрдынхиһаа ехэ үбһэ тэжээлтэй энэ үбэлжэлгые эхилээ һэн. Гэхэтэй хамта һү һаали дээшэлнэгүй олохон фермэнүүдтэ тэрэнь доошоо орожо байна. Иимэ байдал ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй, үйлэдбэриин бусад эмхидхэлшэдэй һанаае балайшье зобоноогүй гэхээр. Ажал хэрэгые һейжаруулха, һү үйлэдбэрилгын үргалтые ханга хын тула республикын һү һаалиин цехтэ хабаатай бүхы хүнүүд эгээл ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые зайлашагүй түргэнөөр абаха ёһотой гэжэ үряалнабди.

«Мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын, үбэлжэлгын үедэ тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабахын тула бии байһан бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдые гүйсэд хэрэглэхэ, ажалай эмхидхэл, гурим жүрамые эрид шангадхаха шухала», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Бэшэг соо онсолон заагданхай. Энэ үряа хүнүүдэйл аша туһада зорюулагдана ха юм. Тиимэнээ бидэ, үсэд шанга ажалай ашаар түйлаһан үрэ дүнгүүдээ улам арьбадхаха, шэнэ ажалтануудта хүрэхын тула бүхы хүсэеэ, дүй дүршэлөө, ороддолгоёо элсүүлхэбди.

Республикын колхоз, совхозуудай һү һаалиин мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд бидэнэй һанал бодолые хүсэд ойлгохо. дэмжэхэ бэзэ гэжэ этигэнэбди. Тиимэнээ сагаан эдеэ улам ехээр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулаг лэ гэжэ һаалишан, малшан, мэргэжэлтэ бүхэниие, манай хүтэлбэрилэгшэдые үряалнабди. Гурбан мянгатанай, дүрбэн мянгатанай, табан мянгатанай тоо улам ургажа, олошоржо байг лэ. Хото болон хүдөөгэй магазинуудта һүн болон сагаан эдеэнэй бусад зүйлнүүд элбэг болоожол байг лэ.

(Республикын гурбан мянгатанай клубай эзлжээтэ зүблөөн дээрэ энэ Хандалга абтаа)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнгэрһэн жилдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4000 килограммһаа дээшэ һү һаажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан эрхим түрүү һаалишад.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой комиссида

ЛЕНИНАКАН: ЕХЭ ХЭРЭГҮҮДЭЙ ҮЕ САГ

Нёдондо жилэй декабрь һарада болоһон түйлай ехэ газарэй хүдэлэлгын хойшолонгуудые усадхахаяа Арменидэ ерэһэн барилгашадай эгээл ехэ отряд мүнөө Ленинаканда — республикын хоёрдохи томо ехэ хотодо ажаллажа байна. Проект табигшадай, бэдэрэгшэдэй горитой хүсэн эндэ элсүүлэгдэнхэй. Байрын гэрнүүдые, социальна, соёлой-ажаһуудалай объектнуудые үргэнөөр бэлдэхын тула тэдэнэр асари ехэ, өрёо нарин зорилгонуудые бэелүүлбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. А. Ворониной хүтэлбэри доро КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой комиссиин эзлжээтэ заседани февралиин 25-да болоожо, энэ барилгые үргэнөөр, хүрдэн түргэнөөр хэлгын асуудалнуудые хаража үзэбэ.

Хэһэн, бүтээһэн юумэеэ сэгнэхэдээ, Ленинаканай хүтэлбэрилэгшэдэй зарим хубиин һаагаа амаршанхай байһаниинь хангалтагүй гэжэ комисси тэмдэглээ. Городто барилгын хүдэлмэриин үргэлжэ дээрээ яһала эршэмтэйгээр хэгдэжэ байгаашье һаань, олон тоото шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии байһаар. Тиихэдэ эдэнэй олонхид шиидхэбэри абаһан хүнүүдэй хайхарамжагүй, эдэбхигүй һула байһаннаа болоно.

Жэшээнь, республикын Гострой һүргуулин байшангуудай түрүүшын проектнүүдые имагтал мартын тэн багта үгэхые найдуулна. Газарай хүдэлэлгын эрилтэнүүдые хараада абажа зохёогдоод, Москвада баригдажа байһан һүргуулиннуудай һайн проектнүүд биил. Үе саг түргөөр үнгэрнэ. Хэрбээ үшөө нэгэ-хоёр недели сагаа гээбэл, жэшээнтэ һүргуулине сентябриин эхин болотор барижа хүшэ хүрэхэгүй байнабди.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ байрын гэрнүүдэй баригдажа, ашаглалгада оруулха түсэбэй хангалтагүй байһанда һанаагаа зобожо байһанаа комисси мэдүүлээ. Эгээл тиимэһээ саашдаа барилгын талмай дээрэ һэбандаата ажалай эхилхэ байнаниинь элитэ. Байгаалиин гай тодхорой болоһон газарта барилгын шанарай түлөө тэдэнэй онсо харюусалгатай байһые комисси гүйсэдхэгшэдые уридшалан һануулаа, жилэй түсэбөөр хараалагдаһан байрын гэрнүүдэй 25 процентнээ бага бэшыень июль болотор ашаглалгада оруулхын тула Ленинаканда объектнүүдые барижа, ашаглалгада оруулха түсэбые шэнээр хаража үзэхыень дурадхаба.

Багашагаар һандарһан гэрнүүдые һэргээхэ тухай асуудал орео хурсаар табигдана. Гэбэшье байшан гэрнүүдые заһабарилха, һэргээхэ асуудалнуудые шиидхэхэ үялгатай республикын Госстройн барилгын эмхинүүд унжагайржа байһаар. Городой ажабайдалай эгээл шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ улам бүри эршэмтэйгээр хэзаа байна. Тиихэдээ хаанашье, ямаршье даабари дүүргэхэдээ, бидэнэй, залуу үеэнэй зол жаргалай түлөө ороддог манай үеын шэнжэтэй, этигэл найдабари үзүүлмээр эхэнэр юм. Һунгалтын үдэр манай басаганда этигэл найдабарияа үзүүлжэ, дуугаа үгэхыетнай үряалнаб,— гэжэ тэрэ Һунгагшадые уряалба.

Людмила Викторовна Корнаковагай этигэмжэтэ нюур В. В. Сковитин үгэ хэлэжэ, депутадта кандидадтай Һунгагшадаа танилсуулхадаа, Һунгалтын удэр бултадаа нэгэ хүндэл адлаар ерэжэ, түрүү һаалишандаа дуугаа үгэжэ, нютагайнгаа зоной талархалаа үзүүлхыень гуйба.

Һунгагшадай суглаанда хабаадагшад coohoo 16 хүн үгэ хэлэжэ, депутадта кандидадуудта өөһэдынгөө захяануудые үгэһэн, ерээдүйдэ баян жаргалта ажабайдалтай болохын тула арадтаа албаяа үнэн сэхээр хэжэ байхыень хүсэһэн байха юм.

СССР-эй арадай депутадта кандидадууд Л. А. Гусева Л. В. Корнакова хоёр харюугай үгэ хэлэхэдээ, депутат болоо хадаа таанадайнгаа үзүүлһэн иимэ ехэ этигэл найдабари харюулха хэрэгтэ бүхы ажал ябуулгаяа зорюулжа. бүхы захяануудыень дүүргэхын түлөө ороддохо байһанаа мэдүүлээ.

Иимэ уулзалганууд Кабанск, Түрхэ, Селенгинск тосхонуудта боложо, СССР-эй арадай депутадта кандидадууд Һунгагшадайнгаа захяанүүдые шагнажа абаба.

Манай корр.

МҮНӨӨДЭР

Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй республиканска конференци партиин Советскэ районой заседанинуудай зал соо худэлмэриеэ 14 часта эхилхэнь. Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй районно конференциннүүд дээрэ һунгагдаһан делегадууд тэрэнэй худэлмэридэ хабаадалсаха.

Конференци дээрэ удвадахи асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ:

1. Эб найрамдал хамгаалгын Буряадай республиканска комитедэй ба Эб найрамдалай совет жасын республиканска отделениин правлениин худэлмэри тухай тоосоонууд;

2. Ниитын эдэ эмхинуудэй бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэлгэ;

3. Дурсагдагша эмхинуудэй шэнэ бүридэлнүүдые һунгалга.

ҺУНГАГШАДАЙ ЗАХЯАНУУД

ажалшадһаа гадна Итанцын леспромхозой модо бэлдэхэгшэд, «Зырянский», «Нестеровский» совхозуудай худэлмэришэд олоороо сугларба.

— Хүндэтэ һунгагшад, мүнөөдэр бидэнэр Кабанскын национально-территориальна 522-дохи округһоо СССР-эй арадай депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэнэн нютагаймнай хоёр басагад, манай хүршэ болохо Кабанскын фабрикын Твороговын шубуунай фабрикын һаалишан Людмила Александровна Гусева, районоймнай түрүү һаалишадай нэгэн—«Зырянский» совхозой Ангырай һү һаалиин фермын һаалишан Людмила Викторовна Корнакова гэгшэдтэй уулзажа, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлэхэ байнабди,— гэжэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. А. Чукреев һунгагшадай суглаа нээхэдээ хэлэбэ. — Байгша оной мартын 26-да үнгэргэдэхэеэ байгаа һунгалта шэнэ демократис гуримаар үнгэргэдэхэнь. Эндэ манай хоёр кандидадай хэзааинь үлүү дуутай болооб, тэрэнь Эхэ ороноо хүтэлбэрилэлсэхэ засагай дээдын зүргаанай худэлмэридэ хабаадалсаха болоно гээшэ,— гэзэ Альберт Александрович Чукреев үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Бусадһаа түрүүлэн, Кабанскын районһоо айлшаар ерэһэн депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур М. В. Унагаевада үгэ үгтэбэ.

— Арадай депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Л. А. Гусева Кабанскын районой Творогово тосхондо 1953 ондо төрөө, КПСС-эй үгшүүн, тосхонойнгоо һү һаалиин фермэдэ һаалишанаар худэлжэ ябахадаа, өөрыгөө гансал һайн талаһаа харуулжа, районойнгоо ажалшадай дунда мэдэгдэжэ болоо гээшэ. Людмила Александровна һүүлэй хэдэн жилэй туршада ниитын хэмжээ ябуулгануудта эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр хабаадалсадаг, одоол залуугай ёһотойл ольһотой басаган юм. Тэрэ мүнөө сельскэ Советдэй депутат, эхэнэрнүүдэй советдэй түрүүлэгшэ, һургуулиин түрэлхидэй комитедэй гэшүүн, партиин райкомой гэшүүн болон бусад даабаринуудые даажа ябана. Тиихэдээ хаанашье, ямаршье даабари дүүргэхэдээ, бидэнэй, залуу үеэнэй зол жаргалай түлөө ороддог манай үеын шэнжэтэй, этигэл найдабари үзүүлмээр эхэнэр юм. Һунгалтын үдэр манай басаганда этигэл найдабарияа үзүүлжэ, дуугаа үгэхыетнай үряалнаб,— гэжэ тэрэ Һунгагшадые уряалба.

Людмила Викторовна Корнаковагай этигэмжэтэ нюур В. В. Сковитин үгэ хэлэжэ, депутадта кандидадтай Һунгагшадаа танилсуулхадаа, Һунгалтын удэр бултадаа нэгэ хүндэл адлаар ерэжэ, түрүү һаалишандаа дуугаа үгэжэ, нютагайнгаа зоной талархалаа үзүүлхыень гуйба.

Иимэ уулзалганууд Кабанск, Түрхэ, Селенгинск тосхонуудта боложо, СССР-эй арадай депутадта кандидадууд Һунгагшадайнгаа захяанүүдые шагнажа абаба.

Манай корр.

ПРАВДА БУРЯТИИ
Мүнөөдэрэй номертоо

СССР-эй арадай депутадуудта кандидадуудай уулзалганууд республика доторнай үргэлжэлһөөр. Арадай кандидат Ц. Ж. Ширабдоржиев Хориин, Хэжэнгын болон Яруунын районуудай нютагуудаар ябажа, уулзалгануудые хэһэн, Һунгагшадай захяануудые абаһан байна. «Бидэнэй түлөө дуугаа үгыт» гэһэн гаршаг Л. Цыремпиловэй корреспонденци дотор энээн тухай хэлэгдэнэ. Улаан-Удын худөөгэй-территориальна Һүнгуулиин округһоо СССР-эй арадай депутадта кандидат, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь М. Беляковтой уулзалга Баунтын Таксимо посёлогто болобо. «Шиидхэгдэхэ асуудалнууд тон олон» гэһэн А. Капустинай корреспонденци дотор арадай кандидадта үгэһэн Һунгагшадай захяанууд тухай хэлэгдэнэ.

Малай үбэлжэлгэ. Энэ ниитэ гаршаг доро «Бүхы юумые марташана» гэһэн гаршаг доро Загарайн районно «Вперед» газетын корреспондент Э. Будаевай статья толилогдоо. Загарайн районой хонишодые комплексно хангалгын бирагүй муу тухай автор хөөрэнэ.

Газетын хоёрдохи хуудаһан арадай хиналтын материалнуудаар бүридхэгдөө. Арадай хинагшадай ажал хэрэгүүд тухай, шалгалтын дүнгүүд тухай арадай хиналтын Зэдын комитедэй, түрүүлэгшэ П. Амагыровай, арадай хиналтын республиканска комитедэй штатнабэшэ инспектор Ц. Бадмаевай, энэ комитедэй инспекторнүүд А Главек, Л. Синегрибовэй материалнууд ороо.

КПСС-эй XXVII съездын шийдхэдэрнүүдые бүтүүлхын тулаанда

АЖАХЫГААРАА АРЕНДЭДЭ ОРОХОМНАЙ

Урдань олонхи зондо ойлгогдохоор бэшэ, манай социалис ороной үйлэдбэриин харилсаанда тарахагүй гэжэ һанагдадаг байһан — кооператив арендэ, акци, ажахы доторой худалдаа наймаан гэхэ мэтэ үгэнүүд мүнөө хүн бүхэнэй үдэр бүриин ажал хэрэгүүдтэ, ажабайдалда үлэм дутэ, сэхэ хабсэтэй боложо байна.

Жэшээнь, хэдэн жилэй саана манай совхозой һаалишад, малшадта бүхы үхэр мал, байра байдалаа, техникээ өөһэдын болгожо арендээр абаад, үйлэдбэрилһэн продукцияа ажахыдаа худалдахат, тэрээнһээ оруулһан ашаг олзоһоо түлөөһэ абахат гээ һаа, олохон хуниинь этигэхэгүй байгаа өнөотой.

Энэшье гайхалтай бэшэ. Олон жилэй туршада зарим хүнүүднай яажа ашаг үрэтэйгээр, олзо оршотойгоор худалхэмнайб. гаргаша бүгатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилхэмнайб гэжэ ороймоошье һанаата болодогүй, ажаллаһан хэбэртэй удэр үнгэргөөд лэ ябадаг байгаа ха юм. Нюултагүй. Юуб гэхэдэ, худалоөө гэжэ табель дээрэ бэшэгдээл һаа, үнөөхи тогтомол салимни абтаха гэжэ мэдэжэ ябаа бшуу. Харин өөртөө хэрэгтэй гү, али арба хорин тухэригэй хармаандань орохо ажалай гарааа һаань, һүни удэрыешье илгангүй ябаха хүнүүд олон һааб даа. Тиигэжэ али өргаар совхозой трактор, машина ямаршье түлөөһэгүйгээр үмсын хэрэгтэ хэды ехээр ашаглагдадаг, тоно, түлишэ хэды ехэ галдагдадаг байгааб. Тооложо барахаар бэшэ. Тэд эдэ бүгэдые оттолон хорихо, гэмнэхэшье өргагүй һэн. Хүн бүхэнэй хойноһоо хиналта тогтоохогүй ха юмши.

Эдэ бүгэдэдэ эсэс табиха, хүнүүдые хэжэ байһан ажалдань, даабан юумэндэнь бодото эзэд болгохо онол арга — ажахын гүйсэд тоосоон, арендэ подряд болоно гэжэ зон мүнөө һайн ойлгожо эхилээ.

Хэнэйшье мэдэнээр, арендээ орохо гээшэмнай хүн зоной үндэсэй ажахыда үйлэдбэриин харилсаануудай хүсэд гуримшуулагдаагүй, хүн бүхэнэй даабан хэрэг ажалдаа, хэрэгсэлнүүдтээ бодото эзэн үшөө болоогүй, бүхы юумэндээ гамтай наринаар хандажа һураагүй байһениинь харагдана.

Тиимэһээ урагшаа шэнэ алхам хэхэ, ажахыгаа бүхыдэнь арендээ подрядай харилсаанда оруулха хэрэгтэй болобо. Байгша оной эхинһээ хойшо совхоздо тарыан болон мал ажалай, МТМ-гэй автогаражай, барилгын, конторын бүхы худалмэри арендээ подрядай гуримда оруулагдажа байна.

Жэшээнь, орооһо тарыа ургуулдаг арендээ бригадые дуршэлтэй бархэ мэргэжэлтэ Б. Д. Цыденжапов хүлэлбэрилнэ. Тэдэнэр 2 00 гаран гектар тарыаланд, элдэб тухэлэй 13 трактор, бусад оньһон техникэ гэхэ мэтые 5 жилэй арендээр абаа. Эндэ дуршэлтэй механизаторнууд Ж. Жамьянов, Ц. Доржиев, Д. Цыбиков, Б. Бэбуев турүүлэй арса гаран хүн худалдаг. Эдэзнһээ гадна үбһэ ногоо, тэжээлэй ургамалнуудые ургуулха, сабшалан, бэлшээри һайжаруулха арендээ үшөө хоёр бригада (бригадирнуудынь Д. Ж. Дубшанов, Д. Ш. Балдомункуев) эмхидхэгдэнхэй.

Тарыан ажалай, тэжээл бэлэдхэлгыч бригадануудай үйлэдбэриһэн продукциие совхоз тоосоото (расчетно) сэнгээр худалдажа абаад, дам саашань һү һаалиин фермэдэ, хонишодой бригадануудта тусэбтэ-бүридхэлгын (планово учетно) сэнгээр худалдаха байна.

Һүүлэй үедэ манай Могсохой совхозой орооһо тарыанай, үбһэ ногоной муу бэшэ ургаса хурэана. Илангаяа ямаршье жилдэ найдамтай һайн ургаса үгэхэ үнэлагдадаг сабшалан манда ехэ бии. Гэбэшье бэлэдхэгдэнэн тэжээлэй шанар һанаһанда үшөөл хүрэнэгүй. Арендээ орооһон бригада, звенонууд мүнөө үбһэ тэжээл гансашье ехээр абаха гэжэ оролдохо бэшэ, имаргал һайн шанартайгаар бэлэдхэжэ, үнэтэйгөөр худалдаха гэжэ оролдохо бшуу. Нэгэдэхи классай шанартай үбһэ, сенажай сэн хөрдохи, гурбадахи классайхиһаа һураггүй дээгүүр байха хэ юм. Эндэһээл тэдэнэй ашаг олзо сэхэ дулдыдаха болоно бшуу.

Тиихэдэ эдэ үдэрнүүдтэ Улааха-Аралай һү һаалиин фермын Сагаан-Нуурай буруу, хашарагууд болон шахамал малай гүүртын коллективүүдтэй арендээ подрядай хэлсээн баталагдажа дүүргэгдэхэнь. Иигээд бүри һаяар хонишодтоёо тиимэ хэлсээнүүдые баталхамнай. Хонишодой 24 бригада энэндэ бэлдэжэ байна.

Энэмнай нэгэ үдэрэй хэрэг бэшэ ааб даа. Хүнүүдые энэндэ һайса һураха, шэнэ гуримаар худэлхэдэ юугээрээ өөһэдтэнь ашатай байхаб гэжэ ойлгуулхын тула хэдэн дахин хөөрэлдөө, семинар үнгэргэнэбди. Хамта һуужа, бүхы юумыень тоолонобди.

ТООСООНИИНЬ ЯМАР БАЙХАБ!

Автопаркдамнай 34 хүн арендатор болоо. Жолосшод автомашинаяа тебан жилэй арендээр абаад, тэрээнэйнгээ тоно, түлишые совхозһоо түсэбтэ-бүридхэлгын сэнгээр худалдажа абана, ажахын элдэб ашаа зөөнэ. Тиихэдээ удэр, һара соо, жилдээ хэды километрэ хэды тонно ешаа асараа, абаашааб, тэрэнэйнгээ эргээр түлөөһэ абаха юм. Бүхы оруулһан олзо доход соойсонь хэрэглэһэн тоно, түлишын, запасчастнуудай сэн гаргагдаад, арендээ түлбэри абтаад, үлэһэн мүнгэниинь өөһэдынь болохо өнөотой.

Хүтэлбэрилгын аппарат болон мэргэжэлтэднай баһал ажахын гүйсэд тоосоондо оруулагдаа. Жэшээнь зоовет-мэргэжэлтэд, агроном болон инженер арендээ подрядта орооһон фермэ, бригадын ямар ашаг олзо оруулһанай, хэр олзотойгоор, гаргаша багатайгаар хүдэлһэнэйнь зэргээр селин абаха юм. Харин совхозой хүтэлбэрилагшэдэй, конторын худалмэрилэгшэдэй ажалай түлөөһэн бүхы ажахын оруулһан ашаг олзоһоо сэхэ дулдыдаха байна. Ажахын гарзатай гараа, сэбэр олзо өөдтэй оруулаагүй һаань, бидэнэр салин хүлһэгүй үлэжэшье болохобди. Тиимэһээ урдань совхоздо хүтэлбэрилхы тушаалда, үйлэдбэридэ сэхэ хабаагүй ажалда 40 гаран хүн хүдэлдэг һаа, мүнөө 9 хүн үлдэхэй.

Арендээр хүдэлдэг коллективүүд ямар документтэй байхаб гэхэдэ, түбхын түрүүн ажахыгаа баталһан хэлсээнэй договор, лицевой болон чековэ дэбтэр, бүхы юумэнэй түсэбтэ-бүридхэлгын болон тоосооной сэнгүүдэй ведомостьтэй байха юм.

Ажахыда бүхы юумэ худалдан абалгын, худалдалгын гурим гурбан янзын сэнгээр бэелүүлэгдэхэ болоно. Жэшээнь, совхоз үбһэ тэжээл, барилгын хэрэгсэл (хадааһа, шэрэ, избёосхо, модо, шулуун гэхэһээ эхилээд), эдеэ хоолой зүйл, түлишэ, үтэгжүүлгэ хүрэтэрөө арендаторнуудта түсэбтэ-бүридхэлгын сэнгээр худалдагдаха байна. Харин арендаторнуудай үйлэдбэрилһэн продукциие (мяха, һү, нооһо, таряан, тэжээл) совхоз тэдээнһээ хэлсээтэ-тоосооной сэнгээр худалдажа абаха юм. Энэ сэн ажахыда урда жилнүүдтэ продукциин өөрынь үнэ сэн ямар байгааб, тэрээндэ дүтэрхыгоор тогтоододог. Тиихэдэ совхоз гол продукцияа орон соо тогтоогдоһон сэнгээр гүрэндэ худалдаха байна.

Эсэстээ арендээ орогшодой жэл соо үйлэдбэриһэн, худалдаһан продукцинаа бүхыдөө хэды шэнэхэн олоо, тэрээн соойоньь хэгдэһэн гаргашануудай, һара бүриин авансын хоорогдоод байхада, үлэһэн мунгэниинь тэдэнэй өөһэдынь болохо юм.

Шэнэ гуримай гол шэнжэнь юуб гэхэдэ, хүнүүд бүхы юумэндээ бүлото эзэд болоод байхадаа, гамтай наринаар хандаха, алмаха, арьбалха, үрэгүй гаргарта үлүү гаргаша хэхэгүй гэжэ оролдохо, һайн шанартай, ехэ продукци үйлэдбэрилжэ, үнэтэйгөөр худалдаха, олзо һайса оруулха гэжэ ооолдохо болоно. Урдань хэнэйшье үбһэ, түлеэ асаржа үгыш гэжэ тракториста хандахадань маргангүй тэрээндэнь ошодог байгаа. Хамтын гэжэ тоотой трактор, түлишэ гамтай бэшэ ха юм. Харин мүнөө тэдэнэр тиимэ «калым» хэхэһээ түрүүн өөрөө, коллективни хохидохогүй гү, ямар олзо оруулагдахаб гэжэ һайса бодожо, тооложо үзэхэ бшуу.

Тобшолон хэлэхэдэ, эдэ бүгэдэ эсэстээ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, ажахын экономикые бэхижүүлхэ, саашадаа хүн зоной һуудал байдалые һайжаруулха, социальна асуудалнуудые шиидхэхэ арга олгохо байһаниинь элитэ.

А. БУГАТОВ,
Хэжэнгын районой Могсохоной совхозой директор.

Буряадай АС
Министрнүүдэй

Республикын Министрнүүдэй Соведэй боложо, ажахын болон соёлой байгуулал нуудые хаража үзэбэ.

«Байгал-Амарай түмэр замай барилга хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба дэй Соведэй 1985 оной июлиин 12-ой БАМ-ай Буряадай участогай түмэр замай поселогуудта социально-ажаһуудалай хо талаар хараалагдаһан түсэбүүдэй дал түрүүлэн харагдаба.

Тус асуудалаар Хойто-Байгалай райгуйс Н. Б. Бужинаев, Северобайкальскын горо лэгшэ В. А. Бодров, Баунтын райгуйсэдко Хингелов тоосоо хэнэн байна.

БАМ-ай Буряадай участогай ажалшадыг соёлой-ажаһуудалай барилгануудаар, илэ хангаха ябадал эбэшэгүй удаанаар шиг һалбаринн объектнүүдые ашаглалгада 1985 онойхитой жэшэхэдэ, 1988 ондо 11 пр Северомуйск поселогто саг үргэлжын рилга мүнөө болотороо эхилэгдэгүй ба Таксимо поселогуудта хэгдэжэ байгаа б хараалагдаһан болзортоо бэлэн болоногүй

Илангаяа гэр байрын барилга һанаа зо лай райондо нэгэ хүндэ байрын оройдо метр нинтэ талмай, тэрэ тоодо Шэнэ Уса да —6,3, Северомуйскда —3,7, Северобай дурбэлжэн метр талмай хүртэдэг байха трансстрой» трест өөһэдынгөө хүдэлмэри болбосон түхэлтэй байра баринагүй, үзэбэл, нэгэ хүдэлмэрилэгшэдтэ оройдоо талмай хүртэнэ бшуу.

Һүргуулиин болон үхибүүдэй эмхи зу хэшээлнүүд хэдэн халаанда үнгэргэдэнэ, нүүд ажалда орохо аргагүйдэнэ. Жэшээ хотодо 3356 һууритай һүргуулинуудта мүн ража байна. Таксимогой һүргуули һаһан одлодная һууринда, Нижнеангарск поселогто нуудта һүргуулиин барилгада үгтэһэн мүн гуйсэд ашаглагдажа шадагдаагүй. Северо мянгаад үхибүүд хүүгэдэй эмхи зургаан байна.

Элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаа эдеэ хоолой эмхи зургаануудые бариха жээнүүдые абанагүй. Северобайкальск байшан болон халдабарита үбшэнтэнэй муудашаһан гэрнүүдтэ түбхинэнхэй. Хаа партийн горкомой хуушан модон гэртэ

Хүн зоной сүлөе сагые туһатайгаар үнгэ харал хандуулагданагүй. Саг үргэлжын нэгэшье кинотеатр, спортын нэгэшье гү гүй. Байгаали хамгаалха асуудалнууд хан дэнэ. Уһа, утаа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд бариргдана.

Эдэ бүгэдэ хадаа Хойто-Байгалай, Баунт дай, нютагай бүсэд Соведүүдэй, ажахын зүгөөө парти болон правительствын тогтоо лаар залан сэхэ хэмжэнүүдэй абтаагүй, ш байгые гэршэлжэ үгэнэ. Заседани дээрэ нүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо М убликын министерствэнүүд болон алба гөө һалбаринн талаар анхарал оролдоо шууд хэмжээ абанагүй гэжэ шүүмжэлэ халнуудые оруулһан байна.

БАМ-ай Буряадай участогай станцинуудта ажаһуудалай, соёлой болон социальна б гэдхэхэ, дээрэ дурдагдаһан тогтоолоор буудые заатагүй дүүргэхэ талаар бодото дорхойлһон тогтоол Министрнүүдэй Совет

Удаань үндэр һэрэ ажалые, инвалидуудыг шадань һайжаруулха тухай асуудал зүбш асуудалаар республикын социальна тэдэхэ Агалова мэдээсэл хэһэн байна.

Энэ талаар республика доторнай баг нэ. «Социальна тэдхэмжэ», «Элүүр энхэ» программануудта зохёсн табигдажа, м байнхай. Инвалидуудай бүлгэмэй респ байгуулагдаа, социальна туһаламжын 1 эхилээ.

Гэбэшье республикын министерствэнүүд гаанууд, райгоргуйсэдкомууд, зарим пре зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд парти, пр тогтоолнуудые хэрэг дээрэнь дүүргэхэ гүйгөөр хандана. Үндэр һаһатаниие, инв раар, түлөө түлишөөр, эдеэ хоолоор хан тэдэ хүрэнэгүй. Тэдэнэй мэдүүлгэ гомдо ража үзэгдэнэгүй, «Забайкаллес» нэгэдэ тернат-байшангуудые бариха аад, мүнөө гүй байха юм. Улаан-Удэ хотодо баригда гей бариллга ходо хойшолуулагдана. Уна шэнгүүдта байгшадта огород эрхилхэ гаа кэ үгы байһан зандаа. Социальна тэдхэм үгтэһэн капитальна һомололгонууд гуйс Мүртэй һайн протез бүтээхэ хэрэг гуйсэд һан зандаа.

Республикын горрайгуйсэдкомууд, нютаг сэдхэхэ комитедүүд, ажахын хүтэлбэрил асуудалда анхарал багаар хандуулдаг, а гомдолнуудые саг соонь хараха үзэдэгүй нүүдые гуйсэд абажа шададаггүй байна г тануудта харуулһан байна.

Эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхажа валид хүнүүдтэ анхарал хандуулха, байра руулха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол

Заседани хүтэлбэрилһэн Буряадай АССР Соведэй Түрүүлэгшэ С. Н. Булдаев дэлгэ заседаниин хүдэлмэридэ КПСС-эй обком Тимошов хабаадаһан байна.

Арадай НАИДАДУУ

ной февралиин 3. Улаан-Удэ хото. байшан соо хүн зон олороо сугла ын Советскэ районой ажалшадай к өөлэгшэд СССР-эй Верховно Со 4 кандидадтай уулзаха, тэдэнэй дэ арадай кандидат алинииень шэлэжэ, х С. Сандитов хөөр абажа, бусадаа

26-най үдэр Советскэ районой аж кандидадай алинииень шэлэжэ, х абарияа олгошо ааб? Ерээдүй хар дэ арадай кандидат Ревомир Ба гэй хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

РЕДАКТОРАЙ ТУШААЛДА

хабар байгаа. Ревомир Баярови үнэн» газетын редактораар то гэнэр арбан гурбан жил үнгэрш саа соо Ревомир Баярович Гар гэр «Буряад үнэн» газетын редакци мар амжалтануудые туйлаа гээшэб областной партийна организаци олон хүн зондо нилээд һайнаар эргүүлнэ, нэбтэрүүлэшье. «Буряад ции республикын ажабайдал үр дүй дүйцэл, үндэнэн с нэбтэрүүлээ, манай үужам ороной арадуудай хани барисаае республикын ажахын, промышленно соёлой ямаршье асуудалда «Б сожо, тэдэниие хүгжөөхэ, дутуу дахаха хэрэгтэ айхабтар өөрөө хү хотодо 3356 һуурита һүргуулинуудта мүн дурдаг. «Буураһан солоёо буса статья «Буряад үнэнэ» толилогдо Баргажанай районой суута хон жалай Герой Дашанима Сундуев. шэмые саашадань дээшэлүүлхэ нишон табижа, газетын хуудаһанда бүшэхыень уриһан байна.

үнэн» газетын редекциин оролсоогу асуудал гэжэ үгы юм гээд дахин байгаали, алдарта далай Байгалые ын гаранда гү? Республикын эконом өөн һаалта хэнэб? Буряад ороной мар туйлалтанууд, ямар дутуу дунд гүй, искусство, литературам дэнэ. Уһа, утаа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд жэнэб? Олон даа асуудалнууд. Эд бариргдана. олоно, «дээхэнүүр сүсэгыень хал дэ бүгэдэ хадаа Хойто-Байгалай, Баунт түнзэгыгөөр эдэ асуудалнуудые ь дай, нютагай бүсэд Соведүүдэй, ажахын ө редколлегиие зориггүүлха хэрэг зүгөөө парти болон правительствын тогтоо табяатай. лаар залан сэхэ хэмжэнүүдэй абтаагүй, ш нө, нүхэд? Буряад хэлэмнай хорёод х байгые гэршэлжэ үгэнэ. Заседани дээрэ үдэртэ ороод байгаа һэмнай. Эгээл нүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо М үд үнэн» газетэ буряад хэлэ за убликын министерствэнүүд болон алба хай асуудал эридээр табижа, педа гөө һалбаринн талаар анхарал оролдоо кандидат Дамнин Ошорсвой «Яр шууд хэмжээ абанагүй гэжэ шүүмжэлэ ер байна?» гэһэн статья толилоо халнуудые оруулһан байна. 36 ондо КПСС-эй Буряадай обкомой

БАМ-ай Буряадай станцинуудта дүдалаар тусхай шиидхэбэри гаргаа б ажаһуудалай, соёлой болон социальна б онуудта Буряад орондо болоно гэдхэхэ, дээрэ дурдагдаһан тогтоолоор ан мүрдэлгэ тухай «Буряад үнэн» г буудые заатагүй дүүргэхэ талаар бодото бэшэжэ эхилээ. Ямаршье зэмгүй дорхойлһон тогтоол Министрнүүдэй Совет орожо алуулһан, наһа барааһан х

Удаань үндэр наһатаниие, инвалидуудыг меда 19 жилдэ сүлөлгэдэ ябаһан Д шадань һайжаруулха тухай асуудал зүбш кин тухай статья толилогдожо, олоно асуудалаар республикын социальна тэдхэмжэ худалгөө һэн. Мүн үнгэрһэн жилдэ Агалова мэдээсэл хэһэн байна. ной партийна конференци дээрэ «Бу

Энэ талаар республика доторнай баг тын редактор нухэр Гармаев шинд нэ. «Социальна тэдхэмжэ», «Элүүр энхэ» тэнүудые хэлэжэ, Буряад ороной программанууд зохёсн табигдажа, м наһа барааһан) хэрэгүүдые сагаруулх байнхай. Инвалидуудай бүлгэмэй респ ам. байгуулагдаа, социальна туһаламжын 1 нүнэн» газетэ — буряад арадай ори эхилээ. н газетэ. Тиимэл хадань энэ редак

Гэбэшье республикын министерствэнүүд гэдшэ ехэл харюусалгатайшье, хүнд гаанууд, райгоргуйсэдкомууд, зарим пре зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд парти, пр тогтоолнуудые хэрэг дээрэнь дүүргэхэ гүйгөөр хандана. Үндэр наһатаниие, инв раар, түлөө түлишөөр, эдеэ хоолоор хан тэдэ хүрэнэгүй. Тэдэнэй мэдүүлгэ гомдо ража үзэгдэнэгүй, «Забайкаллес» нэгэдэ тернат-байшангуудые бариха аад, мүнөө гүй байха юм. Улаан-Удэ хотодо баригда гей бариллга ходо хойшолуулагдана. Уна шэнгүүдта байгшадта огород эрхилхэ гаа кэ үгы байһан зандаа. Социальна тэдхэм үгтэһэн капитальна һомололгонууд гуйс Мүртэй һайн протез бүтээхэ хэрэг гуйсэд һан зандаа.

Республикын горрайгуйсэдкомууд, нютаг сэдхэхэ комитедүүд, ажахын хүтэлбэрил асуудалда анхарал багаар хандуулдаг, а гомдолнуудые саг соонь хараха үзэдэгүй нүүдые гуйсэд абажа шададаггүй байна г танууд харуулһан байна.

Эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхажа валид хүнүүдтэ анхарал хандуулха, байра руулха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол

Заседани хүтэлбэрилһэн Буряадай АССР Соведэй Түрүүлэгшэ С. Н. Булдаев дэлгэ заседаниин хүдэлмэридэ КПСС-эй обком Тимошов хабаадаһан байна.

Арадай наһадаа

ХК ХҮГЖЭ
ӨНӨТОЙ

рстранс т р о й» омолой комитеэр Сезеробайо галуушуулай омплекс бодхоозбхитэдэй бүлэг һарада эмхидэ бүлэгэй эдэбөө барилгашадай гэшүүн болоэтэхын түлөө мүн байна. Тэрээнхэн 400 залуушуулай мурысөөнэй гүүгэжэ шадаа. рь һарада конрэ, комиссар ко о нүнгажа, гурйгуулһан байна. оведтэ 11 эдэбАМ-ай Буряадай и ВЛКСМ-эй ЦК-начальник Алексоведэй түрүүгдаһан юм.

СССР-эй Трансгын министерстМстройн» захиа ерадай депутаской Соведэй гүйдхэбэриин ёөоор ск хотодо заһууха «Байгал» байгуулагдаха аа. Тиин хотын эриилгын эхиада газар таһалинститудай годокументнүүдынэн байна.

алуу барилгашад й июль һара соо байшан барижа оной эсэс хүрэгэжэ хараалһан

тэй асуудал БуСР-ай Верховно луушуулай хэрэр саг үргэлжын седани дээрэ хатай болоо.

ркскэ районой ажалшадай кандидадай алинииень шэлэжэ, х абарияа олгошо ааб? Ерээдүй хар дэ арадай кандидат Ревомир Ба гэй хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

РЕДАКТОРАЙ ТУШААЛДА

хабар байгаа. Ревомир Баярович Гар гэнэр арбан гурбан жил үнгэрш саа соо Ревомир Баярович Гар гэр «Буряад үнэн» газетын редакци мар амжалтануудые туйлаа гээшэб областной партийна организаци олон хүн зондо нилээд һайнаар эргүүлнэ, нэбтэрүүлэшье. «Буряад ции республикын ажабайдал үр дүй дүйцэл, үндэнэн с нэбтэрүүлээ, манай үужам ороной арадуудай хани барисаае республикын ажахын, промышленно соёлой ямаршье асуудалда «Б сожо, тэдэниие хүгжөөхэ, дутуу дахаха хэрэгтэ айхабтар өөрөө хү

Хубилган шэнэдхэлгэдэ туһалха зорилготойгоор Ярославль хотодо эмхидхэгдэһэн үүсхэлшэдэй бүлэгэй гол зорилгонь «Хүн бүхэн өөрынгөө хэрэгые үнэн сэхэор бэелүүлэг» гэһэн үряа болоно. Тус бүлэгэй гэшүүд Бүхэсоюзна XIX партийна конференцийн шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, олондо мэдээсэжэ, бүхы ажал хэрэгэг эмхидхэхэ, манай ажабайдалда үшөөл үргэнөөр дайралдадаг бюрократизмтай эрид тэмсэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй Дзержинскийн райкомой нэгэдэхи секретарь Г. Захаров гэр байрын асуудалнуудые түргоор шиидхэхэ дискуссиндa хабаадалсажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БРИГАДНА ПОДРЯДААР

Репортаж

Ниитын транспортын худэлмэрилэгшэдэй тухэреэн сүүдхэ шахуу саг соо үргэлжэлдэг ажал Улаан-Удэ хотын олон зуугаад мянган хүн зониие хангаха талаар шэглүүлэгдэдэг гээшэ. Городой хүн зоной болбосон һайн ажабайдал, амжалтатай ажал хэрэг пассажирнуудые таһалгаяагүйгээр зөөлгэнөө гол түлэб дулдыдаг байна. «Буряатавтотранс» нэгэдэлэй пассажирска автотранспортна 1-дэхи предприятиин (ПАП-1) худэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулдаг юм. Удэр бүхэндэ городой элдэб замуудаар 150—160 автобус гарадаг.

Һүүлэй жилнүүдтэ ажахы эрхилэлгын шэнэ ёөо гуримуудые нэбтэрүүлһэнэй, экономическа реформо бэелүүлһэнэй, ажалай үрэ дүнгүүдэй түлөө, хүн зониие болбосон һайнаар хангахын түлөө мэргэжэлтэдэй, худэлмэришэдэй ба хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ, хэрюусалгые дээшэлүүлһэнэй ашаар городойхидые хангалга зарим тэды һайжарһан байна. Хубилган шэнэдхэлгын мүнөөнэй хэрюусалгатай үе шатада хүтэлбэрилгын экономическа окол арганнуудые үргэнөөр хэрэглэлгэ, автомобильна транспортын худэлмэрии ашаг үрые, шанарые дээшэлүүлгэ түрүүшын эзлжэндэ табигдана.

1988 ондо республикымнай нислэл хотодо хүнүүдые зөөхэ түсэб 5.100 мянган тухэригөөр хараалагдаһан һаа, бодото дээрээ 5.544 мянган тухэригөөр дүүргэгдээ. Олзо өгшын талаар түрэнэй захил 106 5 процентээр бэелүүлэгдэбэ. Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жилэй дурбэдэхи жилдэ хүнүүдые зөөлгын түсэб 5.650 мянган тухэригтэ болохо юм.

Бүхы Железнодорожно райониие хангадаг 2-дохи колоннын (бригадирынь Василий Иванович Коропов) һайн худэлмэриие онсолон тэмдэглэлтэй.

— Би 1974 оньһоо 3-дахи маршрудаар ябадаг автобусуудай жолоошодой бригадираар худэлнэб. Найман жилэй урда тээ манай бригадада хамтын подряд нэбтэрүүлэгдээ һэн. Худэлмэриин шэнэ арга онол хүнүүдые болбосон һайнаар зөөхын, аюул усалгүй худэлмэриин түлөө жолоошон бүхэнэй хэрюусалгые эрид дээшэлүүлһэн байгаа,— гэжэ 2-дохи колоннын бригадир Ажалай Алдар Солын III, II шатын орденүүдта хүртэһэн, «РСФСР-эй хүндэтэ автотранспортник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан В. И. Карпов хөөрэнэ.

Энэ колоннодо үйлэдбэриин түрүүшүүл олон юм. Жэшээнь, Михаил Георгиевич Коротов 14 жил соо жолоошоноор ажаллажа байна. Тэрэ — коммунис ажалай ударник. Аюул усалгүйгөөр ажалладаг байһанайнгаа түлөө шалгарһанай тэмдэгээр шагнагданхай. Олохон залуушуулые һурган хүмүүжүүлжэ, жолоошон болгоо.

Владимир Сэхалтуев 1976 ондо армида албаяа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр «Буряатавтотранс» нэгэдэлэй авто-һургуулида һурахаяа ороо һэн. Жолоошодой 5 һарын курса дүүргэзд, тэрэ 3-дахи маршрудта худэлнэ. Владимир Владимирович — колоннын сэведэй, ажалша коллективэй соведэй гэшүүн, арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жилэй социалис мурысөөндэ илагша юм. Аюул усалгүйгөөр ажалладаг байһенайнгаа түлөө шалгарһанай тэмдэгээр мүн лэ тэмдэглэгдэнхэй.

— Хүн зониие һайнаар хангаха зорилготойгоор харгы замуудые утадхаг һунаанабди. Сэхыень хэлэхэдэ, энэмнай бригадада, предприятида аша үрэгүй юм. Тэд яахабши даа. Бидэ олоной аша туһые хангадаг хүнүүд хедаа сааша дээ 3-дахи, 29-дэхи ба 30-дахи маршрудуудые нэгэдүүлжэ, авиационно завод руу ошохо зам дээрэ оршодог бусад һуурин тосхонуудые хангахые бодомжолнобди,— гэжэ В. И. Карпов хөөрэнэ.

Гэхэтэй хамта предприятиин худэлмэридэ горитой дутуу дунданууд ушарна. Замда гарагдаһан автобусууд заримдаа эбдэрдэг, графигһаа хожомдодог, аюул усал сахихагүй ябадал үзэгдэдэг. Тиихэдэ мянгаад шахуу худэлмэришэдтэй энэ предприятида социальна асуудал хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ, нэн түрүүн байрын гэрнүүд, һургуулида ороодуй хүүгэдэй эмхи зургаанууд үсөөнөөр бариргдана. Хүнүүд мүнгэсэ түлэнгүй, биледүүдые таһалжа, ехэ гарза хохидол ушаруулдаг байна. Үнгэрэгшэ жилдэ иимэ һэшхэлгүй хүнүүдһээ боложо, 157,6 мянган тухэригэй гарза хохидол ушаруулагдаа. Энэ дутагдалые усадхахадань, манай хотын олониитэ, комсомолой комитедүүд, организацинууд транспортнигуудта туһалха өөтой гэжэ һанагдана.

— Предприятиин жэгдэ һайн худэлмэриие хангахын тула зөөгдэһэн хүн бүхэндэ 6 мунгэнэй хэмжээнэй дотаци нэмэжэ түлэха ушартай болодогбди. Энэмнай жилдээ 4.250 мянган тухэриг болоно. Тиихэдэ гарза хохидолынь 3.650 мянган тухэригтэ хүрэхэ юм,— гэжэ ашаглалгын талаар пассажирска автотранспортна 1-дэхи предприятиин директорэй орлогшо К. К. Кочергин хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): жолоошод В. В. Сахалтуев, М. Г. Коротов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОВЕТ ОРОН ДОТОР

МОСКВА. Манай ороной газэр дайда дээрэ нефтиин ба газай промышленностиин объектнүүдые барижа байһан бүхы интернациональна коллективүүд 1988 оной программые амжалтатайгаар дүүргэбэ. «Интернефтегазстройдо» — СССР-эй Миннефтегазстройн барилгын тусхай нэгэдэл энэзн тухай мэдээсэбэ. СЭВ-эй гэшүүнороннуудай подрядна эмхи зургаануудай худэлмэриин дүнгүүд тэндэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдээ юм.

ХАБАРОВСК. «Хитадай Далянь портдо хүрэжэ, ашаагаа буулгажа эхилбэбди» гэһэн мэдээсэл «Рубиновый» гэһэн трауулер-рефрижераторай борт дээрэһээ океан далайда загаһа олзоборилгын Совет-Гаваниин базада абтаа. Предприятиин коллективэй ябадаг арадай хэрэглэмжын эд бараанай түлөө түлбэриин тоосоогоор 300 тонно эдеэ хоолой зүйлнүүдые судна хитад партнёрнуудта абаашаа юм.

ФРУНЗЕ. «Киргизмебель» нэгэдэлэй болон Абруцци областиин фирмэнүүдэй хоорондо харилсаа холбоон тухай һаяг гар табигдаһан протоколоор советительян хамтын предприяти Киргизидэ бариха гэзд хараалагдана. Италиин тала ерээдүйн үйлэдбэриие проектээр хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд болон технологёор хангаха юм. Харин совет партнёрынь бэрилга-хабсаралгын худэлмэри эмхидхэхэ, эрхим шанартай мебель бүтээхэдэ хэрэгтэй түүхэй эдээр хангаха байна.

ДОНЕЦК. Эндэхи «Металлист» нэгэдэл ба кооперативна «Эталон» гэһэн предприяти арадай хэрэглэмжын эд бараа бүтээхэ участок эмхидхэнхэй. Арадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой байгуулһан һалбаринууд хоорондын территориально-үйлэдбэриин нэгэдэлэй ашаар тэдэнэр нэгэ нэгэеэ ололсоо юм. Туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө партнёрнууд түс нэгэдэлдэ мүнгэ түлэхэ юм. Украинын бусад городуудай арадай депутадуудай Соведүүдтэй хамта шэнэ эмхи хамтын худэлмэри баһал хэһэн байна. Һалбаринууд хоорондын нэгэдэлэй хабаадалгатайгаар хэгдэһэн ямаршье худэлмэри хараалагдаһан жилэй бюджедһээ гадуур Донецк хотодо ашаг олзо оруулха байна. Урдань түсэбтэ оруулагдаагүй социально-соёлой болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын объектнүүдэй барилгада энэ мүнгэ зөөри хэрэглэгдэхэ.

ТБИЛИСИ. Руставиин металлургическа заводто урдань хэрэглэгдэдэггүй байһан 200 мянган тухэригэй хэрэгсэл тухеэрэлгэнүүд үйлэдбэридэ дахин оруулагдаа. Энэнь хадаа предприяти дээрэ байгуулагдаһан хубилган шэнэдхэлгын хэрэгые дэмжэхэ отрядай хүсэлэл ороолдолын дун болоно. Үйлэдбэридэ шэнэ харилсаануудые тогтоохын түлөө тамсэлэй манлайда ябадаг заводой эмхидхэхы шадабаритай 70 шахуу коммунистнууд болон партийнабэшэ худэлмэришэдые тэрэ нэгэ дүүлдэг. Отряд ниитын бусад эмхинүүдэй үялгануудые дабтадаг бэшэ, харин тэдэнэй ажал ябуулгые үрмэшуулдаг. Бии болоһон асуудалнуудые шиидхэхэ зрилтэ предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй үрда табидаг юм.

БАРНАУЛ. Алтайн хизаарта менеджернүүдэй худөөгэй һургуули худэлжэ захаланхай. Энэнь хизаарай агропромой кадрнуудта шэнэ бэлэдхэл олгохо программын таһаршагүй хубинь болоо. Колхоз, совхозуудай 26 ахамад мэргэжэлтэд энэ һургуулида һураха байнхай. Шагнагшад — ажахынуудай ерээдүйн хүтэлбэрилэгшэ

Й АСС ... ҮДЭЙ СО...

...дэй Советдэй ... ёлой байгуулалтын ...

...амай барилга ... й ЦК-гай ба СССР... юлиин 12-ой топ... й түмэр зэмай ... аһуудалай барилг... үсэбүүдэй дүүргэ...

...ігалай райгуйсэдк... йкальскын горгуйс... ін райгуйсэдкомой ... на.

...гай ажалшадые ... ануудаар, илангаг... удаанаар шинджи... шаглалгада туш... 88 ондо 11 проц... ургэлжын гэр ... илгэдээгүй байна... жэ байгаа барил... лэн болоногуй.

...илга һанаа зобо... байрын ороидоол... одо Шэнэ Уоянд... .7, Северобайкал... этэдэг байха юм... эе худэлмэришэд... баринагуй. Иим... дтэ ороидоол 1,2...

...дэй эмхи зургаа... ингэрэгдэнэ, ... дэнэ. Жэшээнь, ... линуудта мүнөө ... огуули һанда... эск поселогто бо... ургэһэн мүнгэ ... агуй. Северобай... мхи зургааануудт... лдаа наймаанай ... дые бариха та... обайкальск хот... убшэхыень ... ниэнхэй. Хари... одон гэртэ байс... атайгаар үнгэрэ... ургэлжын ашар... нэгэшье тухэ... алнууд хангалт... хезэлгэнүүд м... игалай. Баунты... дэй, ажахын х... ствын тогтоол... абтаагүй, шанг... дани дээрэ үгэ... орлогшо М. Ю... элон албан зур... эл оролдолго ... шүүмжэлһэн, ...

...станцинуд бо... оциальна бер... огтоолоор хар... аар бодото ... үүдэй Совет ... инвалидуудые... суудал зубшэ... ильна тэдхэмж... орнай бага б... лүүр энхэ»... гдажа. мүнө... ий республик... памжын 17 ...

...терствэнүүд б... зарим предс... парти, прав... үүргэхэ хэр... нние, инвали... олоор хангалг... гэ гомдолны... с» нэгэдэл, ... ад, мүнөө б... до баригдаха ... гдана. Үндэр... рхилхэ газар... на тэдхэмжи... нүүд гүйсэд ... ээр гүйсэд ш...

...үүд, нюгагай ... хүтэлбэрилэг... үүлдег, ажал... ой байна гэж... ой обкомой ...

...усадхажа, үн... ха, байра б... н тогтоол б... дай АССР-эй ... ев дэлгэрэлт... эй обкомой ...

...лизм» гэжэ ... ильм хараха... н журналист... лэгшэд, хар... риматта фи... гдида «Пам... ндэ режисс... улгаһан фи... (партийна к... тмэри тухай ...

...Фильмын ка... эднүүдэй ... чние уриг... ралдаанай д... үүлзаха, т... даануудые, ... ожануудые ... ообди. Фи... м» гэһэн н... боложо ба... дэй уг удх... - Конферен... дые байна... илго урдаа... э А. Пав... мнай хада... тэй хамта ... бодожо у... ажаһуугаа... ибди гэ... оно, Тин... нкын олон... удые худ... ди. Ендэр... н делегал... , тэдэнэй ... л анхарал... э фильм б... байба. Он... хэлэһэн у... роогуй б... р. Тингэ... эгээл ш... хөөрэлд... адуудай ... харуулха ... н.

...ильм үрэг... бэлдэгдэ...

Арадай кандидадуд

...оной февралиин 3. Улаан-Удэ хото. Политбайшан соо хүн зон олоороо сугларанхай. ...ын Советскэ районой ажалшадай коллектив ...элэгшэд СССР-эй Верховно Советдэй ... 4 кандидадтай уулзаха, тэдэнэй түлөө ...гэжэ сугларга һэн. Тэндэ болоһон һүн... С. Сандитов хөөр абажа, бусадаа илажа ...

...26-ной удэр Советскэ районой ажалшэд ... кандидадай алиниень шэлэжэ, хэндэнь ...дэбирия олгогшо ааб? Ерээдүй харуулха. ...ндэ арадай кандидат Ревомир Баярович

РЕДАКТОРАЙ ТУШААЛДА

...ной хебар байгаа. Ревомир Баярович Гар... ...д үнэн» газетын редактораар томилог... ...гэһээр арбан гурбан жэл үнгэршэбэ. ...ааа соо Ревомир Баярович Гармаевай ...дэг «Буряад үнэн» газетын редакци ямар ...амар амжалтануудые туйлаа гээшэб? ...й областной партийна организациин пе... ...ргэн олон хүн зондо нилээд һайнаар нэбтэ... ...бтэрүүлгэ, нэбтэрүүлхэшье. «Буряад үнэ... ...ици республикын ажабайдал үргэнөөр ...түрүү дүй дүршэл, үндэһэн с о ё л о й ...ороной арадуудай хани барисаае маргаан ...республикын ажахын, промышленностинин, ...н, соёлой ямаршье асуудалда «Буряад ...ргэн олон хүн зондо нилээд һайнаар нэбтэ... ...ссоже, тэдэнние хүгжөөхэ, дутуу дунда... ...адаха хэрэгтэ айхабтар ехэ хубитаяа ...шэ дурдая. «Бууриаһан солоёо бусаахаар ...статья «Буряад үнэндэ» толилогдоо һэн. ...Баргажанай районой суута хонишон, ...Ажалай Герой Дашанима Сундуев. Хонин ...шиг шэмые саашадань дээшэлүүлхэ тухай ...онишон табижа, газетын хуудаһанда олон ...ньуудые зөвлөгөөнтэй, хонишодой бэ... ...убшэхыень уриһен байна.

...үнэн» газетын редакциин оролсоогуй, ха... ...үй асуудал гэжэ үгы юм гээд дахин дав... ...н байгаали, алдарта далай Байгалые хам... ...удал гарана гү? Республикын экономикын ...юун һаалта хэнэб? Буряад ороной хүдөө ...ымар туйлаттанууд, ямар дутуу дунданууд ...ай, искусство, л и т е р а т у р а м а й ...гүнэнэб? Олон даа асуудалнууд. Эдэ бу... ...олоно, «дээхэнүүр сүсэгыень халмаад» ...үнэзэгыгөөр эдэ асуудалнуудые шиид... ...ө редколлегиие зоригжуулха хэрэг ре... ...урда табиатай.

...нухэд? Буряад хэлэмнай хорёод жэлэй ...ртэ ороод байгаа һэмнай. Эгээл тии... ...Буряад үнэн» газетэ буряад хэлэ заалгые ...тулэй асуудал эридээр табижа, педагогии... ...кандидат Дамнин Ошоровой «Яруунаа... ...ймер байна б?» гэһэн статья толилоо һэн. ...1986 ондо КПСС-эй Буряадай обкомой бю... ...удалаар тусхай шиидхэбэри гаргаа бэлэй. ...1989 онуудта Буряад орондо болоһон ха... ...мүрдэлгэ тухай «Буряад үнэн» газетэ ...н бэшэжэ эхилээ. Ямаршье зэмэгүй аад, ...ондо Совет ... орожо алуулһан, наһа барааһан хүнүүд ...ымеда 19 жэлдэ сүлэлгэдэ ябаһан Даши... ...ржин тухай статья толилогдожо, олоной зүр... ...худэлгөө һэн. Мүн үнгэрэһэн жэлдэ боло... ...стной партийна конференци дээрэ «Буряад ...ретын редактор нүхэр Гармаев шиидэнги, ...үнгэрэлгэ хэлэжэ, Буряад ороной суута ...наһа бараһан) хэрэгүүдые сагааруулхыень ...м.

...үнэн» газетэ — буряад арадай ори гансаа... ...эн газетэ. Тиимэл хэдань энэ редакциие ...гэшэ ехэл харюусалгатайшье, хүндэтэй... ...үнэнэй» редакциин коллективэй һүүлэй ...амжалта, туйлелта бүхэндэ Ревомир Баяр... ...мьевай габьяа яаха аргагүй бии.

...турбан жэлэй туршада нүхэр Гармаев ре... ...худэлхэ зуураа, эбтэй эетэй, дайшалхы ...тай коллектив байгуулжа шадаа. Газетын ..., һурат суу хараа байса дээшэлээ.

Ревомир Баярович — эрдэм мэдэсээр ехэ хүн. Тэрэнэй мэдэхэгүй, шудалаагүй, ойлгоогүй асуудал тон хомор юм.

Нүхэр Гармаев — эльгэ нимгэн хүн. Ажабайдал гээшэ орёо ха юм. Коллективэй гэшүүдтэ юун бэгоноб, үбшэ хабшан ерэнэ гү, али аюул, үхэл дайралдана гү? Хэнэй ажаһуудал байдал мууб? Хэндэ ямар туһаламжа, юун хэрэгтэйб? Эдэ бүхы юумэндэ ганса һанаагаа зобоод һуудаг бэшэ, бодото туһаламжа хүргэдэг, өөрөө бэеэрээ оролсодог байна.

НАМТАРАЙ ХУУДАҺАНУУД

Ревомир Баярович Гармаев — юрын буряад хүбүүдэй нэгэн. 1938 оной февралиин 2-то Хурамхаанай районой Бархан нютагта түрөө. Ороидоол дүрбэтэй байхедэнь, эсэгэнь Баяр Пирганович Эхэ ороносо хамгаалан, 1942 ондо баатарай үхэлөөр унаа һэн.

Эсэгэгүйгөөр тэнжэхэ, өөдөө болохо гээшэ гайтай. Одоол эндэ Ревомир хүбүүн «халуун шулуу долёогоо» гэхэдэ, зааханшье алдуу болохогүй. Дайнай шэрүүн жэлнүүд, үлэн хоойон үе саг. Тиибэшье һубэлгэн бэрхэ Ревомир хүбүүн дунда һургуули дүүргэжэ, 1956 ондо Буряадай багшанарай дээдэ һургуулида ороо һэн. Тэрэ һургуулида мүн лэ онсо эрхимээр һуража, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ стипендиат болоо.

НАЙДАЛ

1961 он. Хурамхаанай дунда һургуулиин багшаар хүдэлбэ. Энэ эдэбхитэй хүбүүе ВЛКСМ-эй обком алдангуй хаража, 1962 оной ноябрь һара соо лекторнүүдэй бүлэгэй хүтэлбэрилэгшөөр томилбо.

1968—1970 онууд. Ревомир Гармаев ВЛКСМ-эй обкомой секретэряар хүдэлхэ зуураа, 1968 ондо ВЛКСМ-эй Центральна комитедэй делегациие толгойлжо, ФРГ-гэй залуушуулай эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахаяа ошобо.

1972 ондо нүхэр Гармаев КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ һургуули дүүргэһэнэй һүүлээр КПСС-эй обкомой лектор болобо.

1973 он. КПСС-эй Баргажанай райкомой секретэряар хүдэлбэ. Һүүлдэнь 1975 ондо КПСС-эй Улаан-Удын райкомой секретэряар һунгагдаба. 1976 онһоо — «Буряад үнэн» газетын редактор.

Альганай зэргэ саарһан дээрэ багташаха намтар. Тиибэшье эдэ жэлнүүдые ухамайлен бодожо, шэбшэжэ, шэнжэлжэ үзөө һаа, бүхэли боти ном болохоор юм. Үсэд нэтэрүү ажал хүдэлмэриин жэлнүүд. Сүхэрэл, гомдолшье, баяр эрмэлзэл, гунигшье эндэ бии. Зүгөөр эрэ хүн зорилһондоо гэдэгтэл, урагшаа эрмэлэһэн хүсэлынь далияа шиигтээнгүйгөөр, дээгүүр, холо, түргэнөөр ниидэхэ найдал олгоо ха юм.

Найдал, найдал... Этигэл найдалгүйгөөр энэ дэлхэйдэ ажаһуухань хүшэр. Найдалай хэдышье бии һаа, зориг хэрэгтэй.

Барханай юрын буряад хүбүүндэ энэ зориг биил гээшэ ха. Биил даа, зеатагүй, ехэ зориг бии.

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ЗАРАСА

Эдэ үгэнүүдэй бодото удхаяа Ревомир Баярович Гармаевай жэшээ дээрэ олодог юм.

Һүүдэй үедэ зарим хүнүүд (яһала олон) депутадта этигэхэеэ шахуу болишоо һэн. Һунгагшедай захяа депутадууд дүүргэнэ гү, али болино гү—тэдэ хүнүүдтэ хамаагүй шэнги бэлэй.

Ревомир Баярович Гармаев — Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй депутат. Мүн республикын Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо.

Нэгэтэ «Буряад үнэн» газетын редакцида ороходомни, Ревомир Баярович ехэл яаралтай хүн коридор соогуур тоб-тоб алхалжа ябаба. Харгыда ябахаар хубсаланхай.

— Хайшаа яарабат?

— Захаамин ошохом.

— Газетын хэрэгэр гү?

— Алинииньшье бии. Захааминай хүн зон телевизор хараха шаданагүй.

— Яахабта тээд?

— Ретрансляторнуудые барюулха хэрэгтэй.

Тиигэжэ нүхэр Гармаевай үсэд нэтэрүү оролдолгоор, сэхыень хэлэхэдэ, сэдьхэлэй халуун хүсэлөөр тэдэ ретрансляторнууд тодхогдожо, Захаамин нютагай олон мянган хүн зон «сэнхир экран» харадаг боложо жаргаһан юм.

Үгышье һаа, баһа ондоо жэшээ, Анхандаа Захааминай районой түб байһан Цахир тосхон нэгэ хирэ доройтожо, үһаар дуталдадаг, болбосон түхэлэй талаар хойно гараһан юм.

Энэ асуудалые шиидхэхын түлөө депутат Гармаев дээдэн зургааануудай, жэжэ божошье эмхинүүдэй богоно һайсе элээһэн байха. Тиигэжэ һүүлэй һүүлдэ энэ асуудал депутадай үсэд нэтэрүүгэй ашаар лэ шиидхэгдэһэн байна.

Депутат ганса Захаамин нютагые хараад һуугаагүй. Республикын Верховно Советэй Президиумэй даабаряар арадай депутадуудай Северомуйска поселковоо Советдэй дүй дүршэлые шэнжэлэн согоолоо. Ажаһуудалай, худалдаа наймаанай талаар хангалгые Зэдын райондо шалгаа. Улаан-Удэ хотын АТС-4-ые ашаглалгада үгэхэ хэрэгтэ шиидэнгэгэй оролссо. Соёл-гэгээрэлэй училищиин студентнэр халуун эдээтэй болобо. Олон даа шиидхэгдэһэн асуудалнууд...

Ревомир Баярович Гармаев депутадай нэрэ миин лэ абажа ябана бэшэ, тэрээнэй ажал хүдэлмэридэ, уялгануудта шуһа мяхаараа оролсоно.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ҮГЭ

«Үнэн юумэн үнэнөөрөө» гэһэн буряад арадай сасэн мэргэн үгэ бии юм. Үнэншэ сэхэ бодол һанал, һайрхуугүй даруу зан, зориг, тунхэрихагүй сэдьхэл, эрмэлзэһэндэ заатагүй хүрэхэ тэгүүлэл — эдэ бухы шэнжэнүүд арадай кандидат Ревомир Баярович Гармаевта хабаатай бэшэ гү? Тиимэ даа, тиимэ.

Һунгагшадайнгаа захяае дүүргэхэ шадахагүй, дорьбогүй, залигуй, зориггүй кандидадай түлөө хүн зон дуугаа үгэхэгүй. Энэ хэндэшье мэдээжэ.

Улаан-Удын Советскэ национально-территориальна һунгуулиин 517-дохи округһоо СССР-эй депутадта кандидат Ревомир Баярович Гармаевай түлөө дуугаа үгэһэн хүн зон алдахагүй гэжэ сэхэ мэдүүлхэ байнабди.

СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн, «Буряад үнэн» газетын редактор Ревомир Баярович Гармаев тухай энэ хуряангы богонихон очерк соо бэшэхэнь тон хүшэр. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй шадабари, үүсхэл, ерөөлгые энээхэн хэды хуудаһан дээрэ харуулхын ергагүй. Зүгөөр «олон үгэдэ олзогүй» гэдэгтэл, Ревомир Баярович Гармаевай түлөө дуугаа үгэжэрхёод, «бүргэд ниидэхэ бүрээ һедо нэмэдэг» гэжэ найдаха, этигэхэ байнабди.

Тиигээд 1946 ондо маней ахамад уран зохёолшо Хоца Намсараевай СССР-эй Верховно Советдэй депутат болоод байхадаа бэшэһэн шүлэгэй нэгэ хэһэгээр энэ очеркоёо түгэсхэнэб.

Буряад оронойм депутат нүхэд, таанадтаа
Бүхэ арадай баяр мэндые мэдүүлхым
Зубтэй гэжэ зубшөөн, намай хулисэгты,
Зүрхэн соёһоо тиимэ зориг бүсална.

Мүнөө сагай наранай хурса гэрэлдэ
Мушэн ёзэнгөөр ялараи таларан тодорһоч,
Арадай тиимэ алтан үреэл мягтажа,
Асатай хурса булад гуурһан дууланал,

Энхэ жаргал, мүнхэ түрэ зохёог лэ,
Эсэгэ үбгын эльгэ зүрхэн ханег лэ,
Аша гушань алдар суугаа дэлгэг лэ.
Ажал соёлой амжалтын түгууд налбаг лэ.

Георгий ДАШАБЫЛОВ,
уран зохёолшо.

Театр

«ЭНХЭ-БУЛАД БААТАР»

Буряадай түрүүшын оперо шэнээр табигдаба. Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай репертуарай шэмэг боложо үгэһэн энэ оперо хадаа театрай һаял нээгдээд байха үедэ түрүүшынхиеэ харуулагдаһан юм. Буряад арадай аялга хүгжэм, уян нугалбаритай баян үгэ элбэгээр хэрэглэгдэжэ, энээнһээ уламжалан оперо аргагүй һайханаар зэдэлнэ. Оперые анха түрүүн найруулан табиһан Ураалай консерваториин профессор, композитор М. Фролов, уран зохёолшо Н. Балдано гэгшэд ёһотой баатаршалга гаргаһан байгаа гэжэ хэлэлтэй. Имагтал социалис соёл гэгээрэлэй һалбаран хүгжэһэн одошон байдалда иимэ ехэ хүдэлмэри урагшатайгаар бэелүүлэгдэмээр байгаа бшуу.

Автономито республикануудай театрнууд багахан хүгжэмтэ сценкэнүүдые табижа тушаһаар, яban ошон хүгжэмтэ драма, саашадаа оперо бэлдээд, харуулдаг болоо гээшэ. Иимэ хүнгэн бэшэ замые Буряадай театр богонихон саг соо дабажа гараһан байна. Оронойнмай бусад театрнуудай бэрхэ мэргэжэлтэдэй туһаламжаар, Буряадай артистнуудай бэлигээ үрэ түгэсөөр гаргаһанай ашаар лэ энэ зам түргэн гаталагдаа бшуу.

Буряадай театрай сценэ дээрэ табигдаһан түрүүшын зохёолнуудай литературна үндэһэ һуурины гэбэл, арадай ульгэр домогууд, хүгжэмэй талаар — арадай дууладаг уянгата дуунууд байнаа юм.

«Энхэ-Булад баатар» гэжэ оперодо эдэ бүгэдэ тааруу зохидоор хэрэглэгдэ. Буряадай искусство болон литературын түрүүшын декадын үедэ 1940 оной октябрь һарада оперо харуулагдажа, театрай зохёохы коллективэй арга боломжнуудые, бэлиг шадабариие гэршэлээ бэлэй. Оперо табилгада ороной маней соёлой элитэ ажал ябуулагшад хабаадалсаа һэн. Нэрлэбэл, режиссернууд, СССР-эй арадай артистнууд И. Туманов, Г. Цыдынжапов хореограф, СССР-эй арадай артист И. Моисеев, РСФСР-эй арадай уран зураача А. Тимин. Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша П. Берлинский болоно.

Буряад хүгжэмтэ театрай үндэнэ һуури табигшад болохо менай түрүүшын артистнуудай уран бэлиг декадын үедэ ялас гэжэ олоной урда туяараа бэлэй. Мүнөө үндэр наһатай болоһон зоной ухаан бодолдо РСФСР-эй арадай артистка Н. Петровагай, РСФСР-эй габьяата артистка К. Гомбоева-Ямыковагай байгуулһан Арюун-Гоохоной гэрэлтэ һайхан образ, СССР-эй арадай артист Л. Линховоин, РСФСР-эй арадай артист Б. Балдаков гэгшэдэй хэрэгтэй хатуу зантай Буумал-хаан, И. Батурин, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ц. Шагжин хоёрой Энхэ, РСФСР-эй габьяата артист А. Арсаланова ульгэршэн үбгэн бухоор хадуугданхай юм. Табяад-жэраад онуудта оперодо дуулаһан дуушад — РСФСР-эй арадай артистнууд С. Раднаев В. Буруев, СССР-эй арадай артистнууд К. Базарсадаев, Д. Дашиев, РСФСР-эй габьяата артист В. Манкетов, Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд К. Иванова, К. Миткинов гэгшэд аха нүхэдөө дагажа, мүн лэ үнэншэмэ зуб түүхэтэ образуудые байгуулжа шадаһан байна. Мүнөө оперые шэнээр табилга хадаа залуу артистнуудай бэлигэй шалгалта болоно гээшэ.

«Энхэ-Булад баатарые» энэ удаа Тувагай хүгжэмтэ-драматическа театрай ахамад режиссер, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Логачев, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Г. Майсорова гэгшэд табиба. Н. Логачев энэ оперые урда тээнь табилсаһан юм. И. Тумановай «Энхэ-Булад баатар» оперые бэлдэн табихэ хүдэлмэридэ хабаадалсаһан хадаа Н. Логачев энэ талаар дуй дүршэлтэй. Эпосэй һүреотэ үндэр аялые хубилгаһүйгөөр, удхыень лэ бүри гүнзэгы болгохые ороолдоһон байна. Национальна классикые театрай репертуарта бусаан оруулха, коллективэй зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй һаанаан бодолые, эрмэлзэл хүсэлые нэгэдхэхэ гэһэн режиссерой хүсэлэнгые обёорын, сэгнэнгүй гараха аргагүйбди. Арадайнгаа соёлые хэлэ, ёһо заншалнуудые һэргээжэ байһан үе сагтай режиссерой хүсэлэнгынь хүсэд зохилдоно ха юм.

Оперодо түрүүшынхиеэ наадаһан РСФСР-эй габьяата артистка Г. Шойдагбаева, Буряадай АССР-эй артистнууд В. Бальжинимаев, В. Бороев, дуушан М. Раднаев гэгшэд энэ оперодо үрдань наадаһан С. Раднаев, В. Буруев, К. Базарсадаев гэгшэдтэй хамта режиссернуудай хараа зорилго бэелүүлхэ гэжэ гүйсэд оролдоһон байна. Гэхэтэй хамта артист бүхэн гүйсэдхэһэн образдоо өөрынгөө ойлгосо, һанал бодолоо оруулаа. Жэшээнь, Г. Шойдагбаевагай Арюун-Гоохон — эрэлхэг зоримгой, һанаһаа заатагүй хүсэлдүүлдэг басаган. Тиимэһээ инег нүхэртөө тэрэ найдаритай түшэг тулга боложо үгэнэ. Дарханай номгон даруухан басаганай образдо Аида, Ярославна хоёрой баатарлиг зоримгой түхэл маяг дуушэн олгуулна.

Буумал-хаанай рольдо наадаһан К. Базарсадаев тобойсо харагдама, һүрдэмэ образ байгуулна. Аттила болон Филипп корольһоо Борис Годунов хүрэтэр хаануудай образуудтай сасуулхада, елишье талаараа дутамагүй гүнзэгы образой сэдьхэлэй бухы хубшэргэйнүүдые хүнгэхэнөөр аад, шэнгаар эздэлһэн бас хоолойтой артист эли тодоор гаргажа шадаа.

Баатарнуудай дундаһаа һайрхуу бардам зантай Эрхэ-Мэргэн харагшадта һайнаар хадуугдана. Хазнай хүбүүн эсэгыкгээ энхэрэл хайрада хүртэхын тула элдэб арга боломжо бодэрнэ. Энээнһээ уламжалан тэрэ дүүтээ хэрэлдэжэ, үгээ ойлгосохоёо болино.

Энхын ролине гүйсэдхэһэн В. Бальжинимаев дээрэ дүрсэгдэһан артистнуудай наадандэ хүрэнэгүй гэхэ хэрэгтэй. Артистын

Түрэл нютагаймнай түүхэһээ

БУРЯАД АРАД ЯАГААД БҮРИЛДЭҺЭН БЭ?

БУРЯАДУУД — Сибириин үргэн хизаар дайдада ажаһуудаг үндэһэн арадуудай дунда эгээл ехэнүүдэй тоодо ородог юм. 1979 ондо хүн зоной тоогой бүридхэгдэхэдэ, Советскэ Союзда бүхыдөө 353 мянган буряад ажаһуурһан байна. Буряадуудай олонхинь гэхэ гү, али 95 процентнь Буряадай АССР-тэ, Шэтын ба Эрхүүгэй областьнуудта ажаһуурна. Тэдэнэр Нижнеудинск хотоһоо эхилжэ, зүүлжээ Амар мүрэн хүрэтэр үргэн дэлюун хизаартай дайдада ажаһуурна.

Буряадууд түүхын хүргэлтын орёо хүндэшье, утаашье зам таталһан байна. Байгал далай шадар оршоһон газартаа — Сибириин удхэн шэрэнги тайгын ба Түбэй Азиин хабтагар талын хоорондохи дайдада эл-дэб үндэһэ яһатантай хүршэлэн ажаһуудаг һэн. Энэ ехэ дэбисхэр дээрэ олон зуун жэлнүүдэй туршада үндэһэ яһатанай болон улас түрын удха шанартай олон үйлэ хэрэгүүд болоо һааб даа. Зариманиинь холошье оршоһон нютагуудта ехэ нүлөө үзүүлһэншье байха.

Байгал далай шадарай нютагуудта болоһон тэдэ үйлэ хэрэгүүд буряад арадай бүрилдэлгэдэ, бусад арадуудтай дутын харилсаатай байлгада горитойгоор нүлөөлөө. Буряад араднай эл-дэб үндэһэ яһатанай бүлэгүүдһээ бүридэнхэй. Мүнөө бии байһан мэдээнүүдэй ёноор, монголшууд, хамнигад, түүрэг, самодиецууд болон бусад үндэһэ яһатанай угсаатан буряад арадай бүридэлдэ бии.

Ой модотой нютагуудта агнуури хэжэ, загаһа олзоборилжо ажамидардаг хамниган угсаатантай эртэ урдын буряадууд тон дутын харилсаатай байһан хаш. Үндэһэн яһатанай бүридэл шэнжэлһэнэй ашаар хамниган уг гарбалтай хорёод янзын отогой түлөөлэгшэд буряадуудай дунда бии гэжэ элирүүлэгдээ. Ондоогоор хэлэхэдэ, буряад угсаатанай бүхы уг гарбалтанай 10 процентнь хамнигад болоно. Гэбэшье энэ тоо, баримта буряадуудтай хамтарһан хамниган угсаатанай эзэргые үшөөл хүсэд харуулнагүй шэнги.

Тиихэтээ хамта буряадуудай бүрилдэн бии болголгодо хамнигад горитой үүргэ нүлөө үзүүлһэн байна. Жэшээлхэдэ, буряад хэлэнэй үгүүлэлгын онсо шэнжэнүүд: «һ» абяа», монгол бусад хэлэнүүдтэй сасуулхада, аажамаар дуугаралгала гэхэ мэтэ хамнигадай нүлөөлһэн баримта болоно. Энэ тобшололые антропологическа (хүнэй бэе шэнжэлгын) мэдээнүүд батадхана. Буряадуудай, илангаяа Байгал шадар ажаһуудаг баруун буряадуудай бэе махабадай онсо шэнжэ шанар, монгол, бусад угсаатантай сасуулхада, ортон угсаатантанай бэедэ айхабтар дутэ байна.

Эртэ урдын буряадууд түүрэг угсаатантай мүн лэ дутын харилсаатай байһан юм. Түүрэг угсаатанай соёл болбосоролой олонхи зүйлнүүд монгол бүхы арадуудай ниитын баялиг болодоо шуу. Эндэһээ уламжалхада, буряадуудай хэлэндэ, соёл болбосоролдо гансал түүрэг угсаатанда хабаатай шэнжэ шанар оложо боломоор байна. Энээнийе нэгэ талаһаа хаража үзэхэдэ, Сибириин урдахи хизаарта мүнөө ажаһуудаг түүрэг хэлэтэй арадуудай элинсэгүүдтэй, хожомынь яхадуудтай харилсаһанай үрэ дүн байжа болоо. Тэрээнтэй хамта Байгал шадар күрумчинска соёл болбосоролтой байһан эртэ урдын түүрэг угсаатантай буряадуудай элинсэгүүдэй холбоотой байһан тухай бериматнууд бии. Тобшолходо, буряад угсаатанай бүхы бүлэгүүдэй, илангаяа баруун буряадуудай бүридэлдэ уг гарбалаараа түүрэг шэнжэнүүд бии гээшэ.

Зүгөөр монгол хэлэтэй угсаатанай буряад арадай гол боложо, бусад үндэһэ яһатанай бүлэгүүдые өөһэдтөө ниилүүлэн хамтарһаниинь ямаршье гайхал, маргалта түүрүлнэгүй. Тиимэһээ буряадуудай бии бололго тухай шэнжэлгэдэ бусад угсаатанай уг гарбалт тухай асуудал тон шухалань болоно.

Байгал шадарай хизаар дайдада үшөө неолидай, магад, тэрээнһээшье урдахи үедэ монгол хэлэтэй угсаатанай ажаһуурһан тушаа мүнөө бии байгаа тухайламжануудые хүсэд дүүрэн үндэһэ баримтагүй гэжэ олон материалнуудые шэнжэлһэн хойноо мэдүүлхэ аргатайбди. Мүнөөнэй олонхи шэнжэлгшэд энэ асуудал хаража үзэхэдөө, Амар мүрэн шадарай дээдэ, мүн дунда хизаар нютагуудта, хадалиг ой тайгатай дайдада түрүүшын монгол угсаатан бүрилдэн бии болоһон байна гэжэ батална.

ТҮБЭЙ АЗИДА нүүдэл ажабайдалтай эл-дэб угсаатанай ангиин түрүүшын нэгэдэлнүүдэй бии боложо эхилхэдэ гэхэ гү, али манай эзрын эхин багта монгол хэлэтэй угсаатан үргэнөөр таража захалһан байна. Бидэнэй дурсагдаша үйлэ хэрэг сяньби үеын һалбаран хүргэлтэтэй холбоотой ха. Энэ үедэ түрүүшын монголшууд олон үндэһэ яһанай гол болоһон байна гэжэ олонхи шэнжэлэгшэд тоолоно.

Эртэ урдын буряадууд түүрэг угсаатанай түрүүшын нэгэдэлнүүдэй бии боложо эхилхэдэ гэхэ гү, али манай эзрын эхин багта монгол хэлэтэй угсаатан үргэнөөр таража захалһан байна. Бидэнэй дурсагдаша үйлэ хэрэг сяньби үеын һалбаран хүргэлтэтэй холбоотой ха. Энэ үедэ түрүүшын монголшууд олон үндэһэ яһанай гол болоһон байна гэжэ олонхи шэнжэлэгшэд тоолоно.

Үшөө тиихэдэ манай эзрын 1 мянган оной тэн багта эртэ урдын монгол угсаатанай зариманиинь Байгал далай шадар ажаһуудаг байгаа гэжэ тухайлжа болоноо. Эртэ урдын түүрэгүүдэй үедэ (манай эзрын VI — X зуун жэлнүүд) Байгал шадарай дайдада күрумчинска соёл болбосоролтой үргэнөөр таралһан байна. Тодорхойлбол, Ленэ, Ангар мүрэнүүдэй эхинэй, Сэлэнгэ мүрэнэй адагай, Баргажан голой нютагууд болоно. Орхоной хабсагайн нуилүүр бэшэгүүдтэй гэхэ гү, али хитад түүхын бэшэгүүдэй гулиганьнуудтай байһан күрыканнуудые күрумчинска соёл болбосоролтой байгаа гээд олонхи шэнжэлэгшэд батадхана. Тиимэһээ Байгал шадарай эртэ урдын буряадуудые түүрэг уг гарбалтай байһан гэжэ тоншолходо болохо.

Түүхын шэнжэлгэнүүд соо курыканнуудтай эзрэг байырку (баегу) угсаатан дурсагдана. Тэдэнэр Баргажан голой нютагуудаар ажаһуурһан ха. Хэлэ шэнжэлэгшэдэй (лингвистнүүдэй) һанамжалһанай ёноор, эртэ урдын түүрэг угсаатан байырку хожом бүрилдэһэн монгол барга угсаатантай адлирхуу болоно. Монгол «барга», түүрэг «байырку» гэһэн үгэнүүдые сасуулхада, удхаараа адли — «шэрүүн, бараа, үнинэй» гэһэн тайлбаритай. Барга, хори болон тулас угсаатан тухай герс тууҳэшэн Рашид-ад-дин иигэжэ бэшэнэ: «Эдэ угсаатан бэе бэедээ дутэрхынүүд. Монгол угсаатанай бүридэл тухай бэшэ, имагтал политическэ засагай һэлгэлгэ тухай хэлэхэл аргатайбди. Иимэрхүү оршон байдал удаадахи үедэ — жужаньнуудай һалбаран хүргэнһэн үедэ тэрэл хэбээрээ үлэһэн байна. Жужаньнуудые эртэ урдын монгол угсаатан гэжэ олонхи шэнжэлэгшэд мүн лэ батал-а.

Үшөө тиихэдэ манай эзрын 1 мянган оной тэн багта эртэ урдын монгол угсаатанай зариманиинь Байгал далай шадар ажаһуудаг байгаа гэжэ тухайлжа болоноо. Эртэ урдын түүрэгүүдэй үедэ (манай эзрын VI — X зуун жэлнүүд) Байгал шадарай дайдада күрумчинска соёл болбосоролтой үргэнөөр таралһан байна. Тодорхойлбол, Ленэ, Ангар мүрэнүүдэй эхинэй, Сэлэнгэ мүрэнэй адагай, Баргажан голой нютагууд болоно. Орхоной хабсагайн нуилүүр бэшэгүүдтэй гэхэ гү, али хитад түүхын бэшэгүүдэй гулиганьнуудтай байһан күрыканнуудые күрумчинска соёл болбосоролтой байгаа гээд олонхи шэнжэлэгшэд батадхана. Тиимэһээ Байгал шадарай эртэ урдын буряадуудые түүрэг уг гарбалтай байһан гэжэ тоншолходо болохо.

Түүхын шэнжэлгэнүүд соо курыканнуудтай эзрэг байырку (баегу) угсаатан дурсагдана. Тэдэнэр Баргажан голой нютагуудаар ажаһуурһан ха. Хэлэ шэнжэлэгшэдэй (лингвистнүүдэй) һанамжалһанай ёноор, эртэ урдын түүрэг угсаатан байырку хожом бүрилдэһэн монгол барга угсаатантай адлирхуу болоно. Монгол «барга», түүрэг «байырку» гэһэн үгэнүүдые сасуулхада, удхаараа адли — «шэрүүн, бараа, үнинэй» гэһэн тайлбаритай. Барга, хори болон тулас угсаатан тухай герс тууҳэшэн Рашид-ад-дин иигэжэ бэшэнэ: «Эдэ угсаатан бэе бэедээ дутэрхынүүд. Монгол угсаатанай бүридэл тухай бэшэ, голшуудай ажаһуудаг газар дэлхэйн заха үзүүртэ тэдэнэй һүүл болотор эл-дэб угсаатанай газарнуудые эзэлэн таража байхада, монгол хэлэтэй отогууд Түбэй Азиин хабтагар талын хойто захаар ажаһуурһанзандаа байгаа. Тиимэһээ Түбэй Азиин политическэ талмай дээрэ сяньби угсаатан шангадажа, удаань хуннуудые һэлгэхэдэ, эндэхи нютагуудһаа түүрэг хэлэтэй угсаатаниие хашалта хаа хаанагүй эхилһэн юм. Энэ хизаар дайдада ажаһуудаг угсаатанай бүридэл тухай бэшэ, уламжалхада, хожомынь яхад арад боложо тодорһон түүрэг хэлэтэй угсаатанай эгээл хойто зүгэй дайдада, тэрэ тоодо Байгал худар ерэжэ эхилхэ үе сагта монгол хэлэтэй угсаатанай зарим бүлэгүүд ой соо ажамидардаг байһан гээд тоншололтой.

XI — XIII зуун жэлнүүдэй үе сагта монгол угсаатай шэнэ бүлэгүүдэй ерэжэ эхилхэдэ, Байгал далай шадар һуурижан нютагжаһан уг гарбалтанай дунда монгол хэлэтэй бүлэгүүд бэхижэжэ захалһан байна. Тиигэжэ түүрэг зарим угсаатанай бүри хойшоо, баруун тээшээ түригдэхэдэнь, эндээ үлэһэн бусадынь монголшуудтай ниилэжэ, ерээдүйн буряад арадай нэгэ хуби болоһон юм.

Бидэнэй шэнжэлжэ байгаа үе сагта ганса түүрэг уг гарбалтанай дунда бэшэ, мүн бусадшье угсаатанай дунда шэнэ газар руу нүүжэ ошолго яһала дэлгэрэнгы байһан гээшэ. Жэшээнь, хори гэхэ гү, али хори-түмэдэй зарим бүлэгүүдэй яхадай ажаһуудаг газар руу ябашаһан тухай мэдээнүүд тэрэ үеын түүхын бэшэгүүд соо бии. Гэхэтэй хамта хоритүмэдэй олонхи отогууд Чингис-хаанай туһамаршан болоһон Худуха-Бэхиин мэдэлдэ ороһон байна.

Хори буряадуудай, буряад бусад угсаатанай түүхын саашанхи хуби заяанай ехэ орёо хүндэ дээрэһээнь, мүнөө олохон асуудалнуудта харюу олохонь бэрхэтэй. Хори буряадуудай түүхын бэшэг соо хэлэгдэһэнэй ёноор, тэдэнэр XVI зуун жэлэй һүүл багта Дотор Монгол орондо ошоод байнаваа. Мянжын феодалнуудай хоорондоо дайлалдаха үймөөтэй сагта, XVII зуун жэлэй эхин багта мүнөөнэй Забайкалиин газаар дайдада ерэжэ, Байгал далайн баруун эрьенүүд хүрэтэр таража ажаһуудаг болоһон байна.

XVII зуун жэлэй эхиндэ булагадууд, эхирэдүүд, хонгодорнууд буряад угсаатанай томохон отогууд байһан юм. Буряад ороной Россин гүрэнэй бүридэлдэ ороһон хойно, Сэлэнгэ мүрэн худархи нютагуудта үшөө нэгэ буряад бүлэг бии болоно. Тэдэнийе «сэлэнгынбуряадууд» гээд түүхын баримтанууд нэрлэнэ. Эдэ сэлэнгын буряадууд монгол болон баруун буряад отогуудһаа гол түлэб бүрилдэһэн юм. Тиигэжэ ородуудай Байгал шадар ерэжэ эхилхэдэ, буряад угсаатай отогуудай ниитэ нэгэн арад боложо бүрилдэн тодорхын тула зохихо эрхэ байдал бии болоо. Нэгэ бүхэли буряад арад боложо бүрилдэхэ хүдэлмэрийн XIX зуун жэлэй эхин багта гол түлэб түгэсэнэн байна.

Д. НИМАЕВ.
Буряадай Ниитын эрдэмэй институтай научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхыч эрдэмэй кандидат.

Улаасхооронд ШЭНЖЭЛ

ОНСО АНХАРАЛ ХАНДУУЛАГДА

КПСС-эй Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. А. Шеварднадзе албанай хэрэгээр эдэ удэрнүүдтэ Сири, Иордани ба Египет ошожо, дэлхэйн олониитын анхарал эндэ ехээр хандуулагдаһан байна. Гүрэнэй ба олониитын ажал ябуулагшад, олон ороной хэблэл энэ ушарые үргэнөөр тайлбарилаа. Энэньшье гайхалтай бэшэ ааб даа. Эндэ үнгэргэгдэһэн хэлсээнүүдэй үедэ хэдэн арбаад жэлэй туршада үргэлжэлжэ, улаасхоорондын байдалые түгшүүрилтэй болгожо байһан Дутын Зүүн зүгтэхи зуришэлдөөнүүдые гүримшуулха тухай асуудал зүбшэгдөө ха юм.

Арадуудай хоорондын харилсаанууд шэнэ гүрим ёһоной нэбтэрүүлэгдэжэ байһан, манай ороной хүтэлбэрилгын политическэ шэнэ бодомжые баримталдаг болоһон үедэ совет министрэй албанай хэрэгээр дээрэ нэрлэгдэһэн оронуудта ошолго онсо удха шанартай гээшэ. Ушар юуб гэхэдэ, бэе бээ ойлгохо ба харилсаха политика хёмороо зүришэлдөө үүдхэлгые түрижэ байна ха юм. Англиин «Файнэншл таймс» газетэ Э. А. Шеварднадзеин албанай хэрэгээр ябалгые тайлбарилхадаа, иигэжэ тэмдэглэнэ: «Дутын Зүүн зүгтэхи байдалые юһэн һарын түршада гүримшуулха ба энэ оршондо өөһэдынгөө хүтэлбэрилхы үүргые һэргээхэ талаар Москва үүсхэл гарга-ба. Энээндэ иимэ гүрбан эрхэ нүхэсэл хабаадулагдаба: Афганистанһаа совет сэрэгүүдые гаргалга, совет-израилиин харилсаануудай һайжаралга ба Палестиные сүлөөлхэ организациинхидай бээ барилгада Советүүдэй талаһаа үзүүлһэн нүлөөн».

Дамаскда, Амманда, Каирта үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Дутын Зүүн зүгтэ бата бэхи үнэниие баримталһан, бүгэдые хамаадуулһан эб найрэмдалые сахиха хэрэгые мэндэлхэн тула ямар харгы заамууд бииб гэһэн асуудал онсо һуури эзэлдэ юм. Арабуудай газар дайдые Израилиин эзэлээд байһан ушар эрид бүруушаагдаа, Израилиин сэрэгүүдые эндэһээ гаргаха эрилтэ табигдаа. Палестинын араб арадай хуулита эрхые бэелүүлхэ, тэрэ тоодо ООН-ой шиидхэбэриин ёноор амяараа бэеэ даанги гүрэн бии болгохо эрхыень сахиха гэһэн эрилтэ табигдаа. Мүн Израилиин засагаархидай зүгһөө араб арадай урдаһаа хуулли буса ябуулгануудые хэхыень дарыдань болюулха тухай хэлсэгдээ. Израилиин эзэмдэлгын ба мүрдэн мүшхэлгын урдаһаа эрэлхэгээр тэмсэжэ байһан палестин арадтай һаналаа нэгэдэжэ байһан ту хэгдбэ.

Араб-Израилиин зуришэлдэ ла эдэбхитэйгээр тэмсэхэдэ олоной хабаадалгатайгаар хүческэ арга боломжонуудые даһаанһаа дулдыдаха юм гээ юз тоолоно. Тиимэһээ ООН-ой доро улаасхоорондын конфер СССР дурадхана. Энэ дурадшье оронууд, нэн түрүүн дэмжэнэ. Энэ конференцидэ тала, тэрэ тоодо ООН, мүн гүйн Советэй саг үргэлжын гүрэнүүд хабаадаха зэргэтэй, гүйе сахиха талаар арга бол эдэбхитэйгээр хэрэглэхын б дэ һайнаар бэлдэхын тула хоёр талын хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ дурадхал оруулаг рэтэ гадаадын хэрэгүүдэй хабаадалгатайгаар Аюулгүйн дани үнгэргэлгэ мүн лэ һай хэ байгаа. Гадна ООН-ой ге ретериин хабаадалгатайгаар ведэй саг үргэлжын гэшүүд рондоо һаналаа ендалдаг бэлдэлгэдэ туһалха һэн. Ар хүсэлэл оролдолые нэгэдүүл даниин, Сириин, Египедэй, ой түлөөлэгшэдэй үүлзалга дурадхал хөөрэлдөөнүүдтэ анхаралта татаһан байна. Улас ференцидэ бэлдэхын тула ведтэй нягта холбоотойгоор гүрэнүүдэй толгойлогшодой бии болгохо гэһэн дурадхалш жа болохо ха.

Богонёор хэлэбэл, Дамаск Каирта үнгэргэгдэһэн хөөрэл дэ Дутын Зүүн зүгтэхи бай шуулха талаар улаасхооронды дэ бэлдэхэ талаар эндэ хаб хитэйгээр оролдохо гэжэ эл бэшье гансал Израиль урдь энэ хүсэлэл оролдолгодо хаб һан байха юм. Тиигэбшье Э надзиин Израилиин гадаадын нистэр М. Аренстай Каирта бо га тааруу зохидоор үнгэрэһэн конференци үнгэргэхэ талаар бодожо үзэхэ, һүүлшынгээ үн гүй юм. Энэ асуудалаар дэлхэй нуудай хүсэлэл оролдолгодо намжые зуришүүлхэгүй бэзэ түрүүлнэ.

БУШАЙ ЗАХИРГААНАЙ ЯБУУЛ

Вашингтондо ба НАТО-гай гэшүүн-ороноудай түб хотонуудта США-гай гүрэнэй секретарь Джеймс Бейкерэй Канада болон Баруун Европоор ябаһан тухай үргэнөөр мэдээсэгдэнэ. Неделиин түршада тэрэ Холбоото Штадуудай тала бараг 14 гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн. Брюссель хото ошожо, НАТО-гай штаб-квартирада ороһон байха юм. Д. Бейкерэй энэ ябалга дэлхэй дээрэ һонирхол үүдхээ юм. Ушарынь гэхэдэ, американ шэнэ зохиргаанай буу зэбсэг хуряаха ба союзнигуудтайгаа саашадаа ямараар хаболсаха гэһэн асуудалда харюу үгэхэ байгаа бшуу. Гадна гадаадын политическэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Бейкерэй түрүүшынхээ хабаадаһан ушар болоо юм. Урдань тэрэ Рейганэй захиргаанай үедэ Сагаан байшангай аппарадые толгойлһон финансын министр байһан байна. Тиимэһээ дүй дүршэлтэй политическэ ажал ябуулагша гэжэ тоологдодог ааб даа.

Вашингтонһоо ниидэхынгээ урда тэр үгэ хэлэхэдэ, Баруун Европодо США-гай тала баригшадые американ политикатай такилсуулха ба тэдэнэй һанамжануудые шалгаха зорилго урдаа табиһаб гэжэ Д. Бейкер мэдүүлһэн байха юм.—«Дээшээ дэгдэхэдэмнайшье», «доошоо буухадамнайшье» тэдэнэр мантай суугаа байһай гэжэ бидэ хүсэнэбди,— гээд тэрэ хэлэбэ. Вашингтоной эмиссарай мэдүүлһэнэй ёноор Европо ба НАТО тушаа американ шэнэ захиргаанай политика балай хубилаагүй гэжэ ойлгохоор байба. Тэрэнэй баримталха шэглэлнүүдынь гэгэдэ, иимэ: НАТО хадаа гансашье сэрэгэй союз бэшэ, хаанэ нэгэн эрилтэ, һонирхолтой бүлгэм мүн; зүүн гүрэнүүдтэй, нэн түрүүн Советскэ Союзтай үгэ андалдажа байгаашье һаа, США сэрэгэй хүсэ шадалые хэмдэнь үлөөхэ; нютаг нютагай зуришэлдөөнүүдые сэрахын тула США-гай захиргаэн түһаламжа үзүүлхэ; оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха, наркотигуудые таразхэ ба терроризмтай тэмсэхэ; Бушай захиргаан улаасхоорондын наймаа эрхилгэдэ һаад ушаруулхагүй гэһэн политика баримталха.

НАТО-гай бүридэлдэ сэдолог гүрэн бүхэнэй түб хотодо хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө, хабаадаһан гүрэнүүдэй хоёр талын харилсаанууд һаа гадна үшөө нэгэ хамтын удхатай асуудал — бүү зэбсэгүүдые хүсэхэ асуудал зүбшэгдөө юм. Энэньшье ойлгоотой. Дутын ба дунда зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдые усадхаха талаар договорто гар табиһан ушар ядерна зэбсэгүүдые хуряаха эмаар саашадаа дабшаха гэһэн найдал бүхы дэлхэй дээрэ түрүүлээ ха юм. Гэхэтэй хамта, гүрэнүүдэй хөрөөсэлгата нюурнуудай хэблэлдэ мэдүүлһэнэй ёноор, тактическа ядерна ракетэнүүдые һайжаруулхыень» Холбоото Ш нигуудаа үрэалгаһан байна.

Энээнтэй дашарамдуулан Германиин социал-демократ мэдээжэ ажал ябуулагша Э нэ зэбсэгэй точ шэнэ зүйл нэ гээшэ гээд тэмдэглэбэ. Н нүүдые шэнэ зэбсэжэ ябуулгаг асуудалда тус булгэмэйхид о хандаба. Энэ программые Тэтчерэй правительство дэмж рэнэйхид иимэ программын һыень тоогоогүй, мүн арсагша гаа. Илангаяа Бонн хотодо Д маа ехээр хухараа юм. Ф Г. Коль иигэжэ мэдүүлһэн б Баруун Германида тодхо «Лэнс» тухэлэй тактическа я нүүдые шэнэ ракетэнүүдэр 92 онуудһаа нааша хэгдэ юрын болон ядерна зэбсэгүй газартань мүнөө үеын эрил маар хэмжээндэнь байлгахаб Дэни, Греци болон бусад гү гай дурадхаһан программые саба. Амгалан тайбаниие сахи ветскэ Союзай оруулһан дуг олониитын дэмжэжэ байһые рэнэүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хэ США-гай программа дэмжэ улаасхоорондын байдалые шэнэ дэглэнэ. «Мүнөө Вашингтон бачевой үүсхэлые анхарха б ёрдохи дэлхэйн дайнай һүг үзэл сурталай болоод сэрэгэ баагдаһаниие болюулха хаһы һые хараада абалые Бар улам дэмжэгдэдэг болоһониие той гээд Баруун гүрэнүүдэй ба хөрөөсэлгата нюурнууд «Вашингтон пост» газетэ тэм

Холбоото Штадууд НАТО-е нэдэхэн һайжаруулгын» програ даха тээшэнь болгохол байн гаа бусаһан хойноо, Эн-би-си да интервью үгэхэдөө, США секретарь этигэжэ байһанаа асуудалые байгша оной май гэдэхэ атлантическа булгэм лэгшэдэй зүблөөн дээрэ үшөө жа үзэхые Вашингтон түсэблэ мэшье хүнгэхэн зорилго б «Хэрбээ Бушай захиргаанай ябуулга шэнэ ядерна бүү зэбсэ ехэ болгохо гэһэн удхатайгаа саашадаа атаа мэеэ булялаг тэй — авторһаа) хүндэ болохо «Нью-Йорк таймс» газетэ бэ

ДОЛООДОХИ НААДАНАЙ ҺҮҮЛЭЭР

Шатараар Улаан-Удэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданда хэдэн уулзалга болобо. Нааданда эрхимлэжэ ябаһан Анатолий Раднаев табадахи уулзалгада Валерий Цыреннимаевтай нааданда, нүхэрэйнгөө алдуунуудые зүбөөр хэрэглэжэ шүүһэн байба. Мүн зургаадахи уулзалгада Эдуард Халудоровые диилэнэн юм. Харин долоодохи уулзалгада Раднаев Георгий Абудуевта шүүгдэхэ баатай болоо.

Шатарай ветеран Базаржаб Сампилов зургаадахи нааданда Виктор Шагдыровые шүүһэн, долоодохи нааданда Владимир Талхановтай тэнцэжэ, дүн хамта 5,5 очкотой болоходоо, эрхимлээд ябаһан шатаршад Раднаев, Абудуев хоёрые хүсэбэ.

Шатаршад Владимир Талханов, Валерий Цыреннимаев, Эдуард Халудоров гэгшэд мүн лэ 5—5 очкотой болоһон байба.

Л. ГАРМАЕВА,
мүрысөөнэй ахамад судья.

Спорт — *Спорт* — *Спорт*

ҮБЭЛЭЙ ЗҮЙЛНҮҮДЭЭР

ТРАМПЛИН. Спортын энэ зүйлөөр ЛВРЗ-гэй спортклубай түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн Аршаан һууринда үнгэргэгдэжэ, «ниидэдэг» санашад наһанай дүрбэн бүлэгөөр мүрысэбэ.

ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй токарь Анатолий Залуцкий энэ удэр эгээл холо — 55 метртэ һүрэжэ, эрэшүүлэй дундаһаа илаа. Бусад бүлэгүүдтэ 42-дахи һүргуулиин һүрагшад Александр Лысенко, Владимир Посохов, 6-дахи СПТУ-гай һүрагша Сергей Юрасов гэгшэд түрүү һуури эзэлһэн байха юм.

ХАДАҺАА САНААР ҺОЛЖОРОЛГО. Советскэ Союзай Герой Сергей Орешковэй дурасхаалда зорюулагдаһан мүрысөөн республикын ниислэл хото шадархи Улаан-Буряаһата эдэн ташаланда үнгэргэгдөө. Хиналтын зургаан үүдэтэй 700 метрэй зайһаа хүрдан түргэнөөр һолжорһон байгаа.

13-дахи һүргуулиин лаборант Владимир Копылов тэбхэр 30 секунда саг харуулжа, ехэшүүлэй дундаһаа эрхимлэбэ. 8-дахи һүргуулиин һүрагша Митя Мещеряков эдиршүүлэй дундаһаа илажа гараа.

КОНЬКИ. «Забайкалец» гэжэ спортклубай түрүү һуури эзэлхын түлөө заншалта нээмэл мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, Улаан-Удын, Омскын, Эрхүүгэй, Шэтын ба Биробиджанай 100 гаран конькишад хабгадаба.

Олон зүйлөөр мүрысэхэдөө, багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 2-дахи курсын студентка Анастасия Левашова эхэнэрнүүдэй дундаһаа илажа, мянган метрэй зайда 1 минута 35,6 секунда саг харуулже, спортын мастерта кандидадай нормативе дүүргээ.

Шэтэнээ ерэһэн Сергей Якимов эрэшүүл соохоо шалгарба. Түмэр замай техникумэй һүрагша Андрей Зубенко мүнгэн медаляар шагнагдаһан байгаа.

Омскын конькишад командаараа илаба. Шэтынхид хоёрдохи, «Забайкалец» клубай конькишад гурбадахи һуурида гараба.

Б. МИРОМАНОВ.

ЗОНО СООГОО ШАЛГАРБА

РСФСР-эй ерадуудай зунай IX Спартакиадын тоосоогоор дүрэ булаалдалгын барилдаагаар Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн Петропавловск-Камчатский хотодо болобо. Манай зонын 9 область, хизаар болон автономито республикын 150 шахуу барилдаашад зонын нааданда хабаадаһан байгаа.

Хубиин тоосоогоор манай дүрбэн хүбүүд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ гаһар хүсэтэй байнаяа харуулба. Эндэ «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэд илангаяа һайн һорилго бэлэдхэлтэй байгаа. Спортын мастер Владимир Актинов 57 килограммай шэгнүүртэ яаха аргагүй булюу байжа, зонын чемпион болобо. Спортын мастер Гомбо Шагдуржапов 68 килограммда, бэлигтэй бэрхэ хүндэ шэгнүүртэй залуу мастер Игорь Тютрин 130 килограммай шэгнүүртэ, Улаан-Удын авиационно заводой слесарь, спортын мастер Юрий Сандаков 62 килограммай шэгнүүртэ түрүү һуури эзэлээ.

Улаан-Удын гарнизоной сэрэгэй албатад, спортын мастернууд Владимир Будаев, Андриан Анганов гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан байгаа.

«Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Юрий Майдарханов 68 килограммай шэгнүүртэ түрүү һуури эзэлээ.

Улаан-Удын гарнизоной сэрэгэй албатад, спортын мастернууд Владимир Будаев, Андриан Анганов гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан байгаа.

«Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Юрий Майдарханов 68 килограммай шэгнүүртэ гурбадахи шанда хүртэбэ.

Иигэжэ нютагаймнай хубүүд зонын мүрысөөндэ шалгаржа, РСФСР-эй ерадуудай зунай IX Спартакиадын түгэсхэлэй нааданда хабаадаха эрхэ олоһон байха юм.

Ж. ЕАТОМУНКОЕВ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зонын чемпион Владимир Актинов.
В. ПЛУТТЫН фото.

СПОРТЛОТО

«45-һаа 6-ень тааха» ба «36-һаа 5-ень тааха». «Спортлотонуудай» 1989 оной февралиин 19-дэ үнгэргэгдэһэн 8-дахи тираж.

«45-һаа 6-ень тааха»: 3— боб-слей, 12— гимнастика, 19— санын урилдаан, 24— гарай бумбэгэ, 33— футбол, 43— туризм.

«36-һаа 5-ень тааха»: 5— бухэ барилдаан, 6— дзюдогоор барилдаан, 12— хүнгэн атле һайнаһай гимна

Сэнхир экран

ВТОРНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35 — «Рабыня Изаура»—олон серитэй уран һайхаһай фильм. 8-дахи, 9-дэхи сери. 11.45— «Иимэ ушар болоһон байгаа». 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—Хүүгэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.30—Шэнэ һонин. 16.40— Һүнгалтые үгтүүлан. 16.50 — «Волгограда—баримтата фильм. 17.00—Мариин АССР-эй Гүрэнэй дуунай-хореографическа «Марий-эл» ансамблиин концерт. 17.35—Казаньда марксистска кружогуудай үндэһэ һуури табигша Н. Е. Федосеев тухай телеочерк. 18.10—«Дэлхэйн үхибүүд юун тухай дууланалаб». 18.55 — Мультфильм. 19.05—«Дом для внуков»—баримтата фильм. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —Ехэшүүлдэ мультфильмнүүд. 20.25 — «Соведүүдтэ—засаг!» 20.55—«Рабыня Изаура»—олон серитэй уран һайхаһай фильм. 9-дэхи сери. 22.00 — Время. 22.35—Һүнгалтые үгтүүлан. 22.45 —«Пятачок»—баримтата фильм. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—И. С. Тургенев. «Стихотворения в прозе» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35, 10.35—Гэр бүлын ажабэйдалай ёно заншал. 10.05—Француз хэлэн. 11.05—Искусствын эртэ урданай хүшөөнүүд. 11.35, 12.35—Түүхэ. 6-дахи класс. 12.05 — Француз хэлэн. 13.05—«Однажды в декабре»—уран һайханай фильм. 14.20—Шэнэ һонин. **Улаан-Удэ.** 17.35—Сонсолнууд. 17.45—Байгал (буряадаар). 18.05—Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй ажалша коллективуудай соведүүдэй хүдэлмэриин шиидхэгдэхэ асуудалнууд. 18.55—Байгал. 19.15—«Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 20.00—«Толи» гэһэн дамжуулга. **Москва.** 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15—Свиридов. «Багахан триптих». 21.25— «Путешествие за исповедью»— баримтата фильм. 22.00—Время. 22.35—Һүнгалтые үгтүүлан. 22.45 «Мы, нижеподписавшиеся» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 24.00 — Баскетболоор СССР-эй чемпионат. Эрэшүүл. ЦСКА—«Строитель».

Кино, театрнүүдта

ТЕАТР ОПЕРЫ И БАЛЕТА
Гала-концерт ведущих мастеров искусств, посвященный празднику Белого месяца (Сагаалгану)— в 19.

РУССКИЙ ТЕАТР ДРАМЫ
Премьера ДВОЕ НА КАЧЕЛЯХ — в 19.30.

«ДРУЖБА»
ДЕРЖАТЬСЯ ЗА ВОЗДУХ—в 9.40, ШАГ (2 серии)— в 11.20, 13.30, 16, 18.30, 21.

«РОДИНА»
НЕРАЗЛУЧНАЯ ПЯТЕРКА — в 9.50, 16.40, УЗНИК ЗАМКА ИФ, 1 фильм — в 11.20, 14, 18.10, 20.50.

«ПРОГРЕСС»
Красный зал—УЗНИК ЗАМКА ИФ, 1 фильм — в 9.30, 14.10, 18.50, У